

LowThreshold

Journal

2015. Vol 3. Número 2.

Sumario / Summary

- El mercado de la droga. Redadas / El mercat de la droga. Batudes / The drug market. Police raids
- Experiencias / Experiències / Experiences. *Jordi Haro*
- Voluntarios de DA-T Barcelona
- Deporte / Esport / Sport. *Jordi Lobo, Toni Delás, Edgar Ortiz, Julieta Alberio, Borja Campos, Dani Travé, Georgina Rodríguez, Jordi Delás*

COORDINACIÓN

Mª José Sánchez

DIRECTOR

Jordi Delás

JEFA DE REDACCIÓN / EDITOR IN CHIEF

Mª Eugenia de Andrés

CONSEJO DE REDACCIÓN /

EDITORIAL BOARD

Margarita Aguas

Miguel de Andrés

Jordi Delás

Nadia El Hilali

Gemma Martín

Tarcisio Matos de Andrade (Salvador de

Bahía)

César Morcillo

María José Sánchez

Martín Vázquez Acuña (Buenos Aires)

DISEÑO / DESIGN

Sònia Poch

MAQUETACIÓN / LAYOUT

Sònia Poch

CORRECTION IN ENGLISH

Steve Cedar

EDICIÓN / EDITION

Ex AEquo

lowthreshold@lowthresholdjournal.org

www.lowthresholdjournal.org

Sumario / Sumari / Summary

EL MERCADO DE LA DROGA. REDADAS / EL MERCAT DE LA DROGA. BATUDES / THE DRUG MARKET. POLICE RAIDS

Intervenciones policiales en el mundo de la droga: ¿cómo queda el mercado? / Intervencions policials al món de la droga: com queda el mercat? / Police interventions in the drug World. *Patricia Pujante*

Comentarios / Comentaris / Comments. *Rosa Kistmacher*

3-13

EXPERIENCIAS / EXPERIÈNCIES / EXPERIENCES

Jordi Haro

Reinserción o negocio? / Reinserció o negoci? /

Reinsertion or business? *Herman Saraiva Marcelino*

Cómo dejé la droga o mejor dicho de como empecé a dejarla /
Com vaig deixar la droga o millor dit de com vaig començar a
deixar-la / How I stopped drugs or rather how I started.

Valentina Mortari

14- 19

VOLUNTARIOS DE DA-T BARCELONA

La realidad invisible que duerme en nuestros portales /

La realitat invisible que dorm als nostres portals /

The invisible reality sleeping on our portals

Jorge Valero y David Viñas

Acogida nocturna según el calendario y el termómetro /

Acollida nocturna segons el calendari i el termòmetre /

Night shelter according to the calendar and the thermometer

Comité de Redacción de Low Threshold Journal

20-30

DEPORTE / ESPORT / SPORT

Jordi Lobo, Toni Delás, Edgar Ortiz, Julieta Alberio, Borja Campos,

Dani Travé, Georgina Rodríguez, Jordi Delás

Hockey +

Proyecto ciudad / Projecte ciutat / Hockey City Program

El día diferente / El dia diferent / A different day

30-38

El mercado de la droga. Redadas

El mercado de la droga es ilícito pero se comporta como otros mercados. Ofrece descuentos por grandes compras y las oscilaciones siguen también las reglas de la oferta y la demanda.¹ El conocimiento de estos hechos ha de ser una línea de trabajo para influir en pos de hechos saludables.

Patricia Pujante, en un excelente reportaje, trata de los cambios que se producen en el mercado de la droga cuando las redadas policiales obstaculizan bruscamente la venta. ¿Ofrecer alternativas al consumo puede ser una emergencia? ¿Es una oportunidad para alternativas asistenciales? Completa el reportaje la opinión de una experta, Rosa Kistmacher. ✨

1 Iannello GD, Delás J, Aguas M, Bacovich I, Serra L, Olga O. *The illicit drug market*. Gac Sanit. 2012;26(3):288.

Intervenciones policiales en el mundo de la droga: ¿cómo queda el mercado?

Patricia Pujante

El mercado de la droga tiene gran capacidad de regeneración. Y más actualmente, en que, por desgracia, y a causa de la crisis económica muchas personas y familias encuentran en este mercado la manera de conseguir sus recursos económicos.

“La crisis económica ha incrementado en un 200 o 500% el tráfico de cannabis, una de las drogas más demandadas. Gente que no tiene ingresos construyen en sus casas un invernadero y cultiva en el interior plantas de marihuana. Esto permite la venta a pequeña escala”, asegura V, Mossos d’Esquadra de la brigada de intervención o ejecución en cuestiones de salud pública, más conocidas como redadas antidroga. El objetivo principal, por parte de los Mossos d’Esquadra y la Guardia Urbana es intentar intervenir desde “arriba”, a gran escala, para cortar el suministro. “El fin es atacar al vendedor porque es quien comete el delito; el consumidor no comete en sí un delito”, explican desde el Departamento de Comunicación de Mossos d’Esquadra.

Pero, ¿cómo se interviene en estos casos? ¿Qué factores deben tenerse en cuenta a la hora de realizar una intervención antidroga?

En una intervención de salud pública trabajan dos grupos de Mossos d’Esquadra: los que investigan y quienes ejecutan.

Las investigaciones se preparan durante mucho tiempo, aunque, como afirman desde los Mossos d’Esquadra: “todo depende de la dimensión de la intervención, de las personas implicadas, de los grupos organizados y mafias o bandas armadas que pueda haber detrás. Así como de los objetivos a detener y los puntos de venta”.

En función de esto se pueden hacer intervenciones simultáneas en distintos puntos de Cataluña, por ejemplo. V. forma parte del equipo de ejecución. “A nosotros nos suelen llamar con uno o dos días de antelación y nos avisan de la redada. Pero no nos dicen ni el lugar ni la hora exacta, para evitar filtraciones. Nos reunimos con el equipo de investigación y nuestros superiores el mismo día de la intervención para valorar todos los factores y preparar el material necesario: la planimetría del edificio, las personas implicadas, sus posibles antecedentes, posibilidad de posesión de armas de fuego o dominio de artes marciales... Según la peligrosidad o

el grado de conflicto que se pueda encontrar se prepara un material u otro. Normalmente las actuaciones se llevan a cabo en las horas de “sueño profundo”, entre las tres y las cinco de la madrugada”, explica. Se busca el “factor sorpresa”, para encontrar desprevenidos a los traficantes.

Antiguamente los vendedores vivían en entresuelos o pisos bajos, para escapar rápidamente. Actualmente convierten sus pisos donde residen y trafican en auténticas fortificaciones, con puertas blindadas y rejas en ventanas y balcones.

“Son conscientes de que entramos durante la noche, que tenemos que hacer ruido y que, por mucho que dispongamos de material, tardaremos en abrir las puertas, por lo que les dará tiempo a tirar la droga por el inodoro”, asegura V.

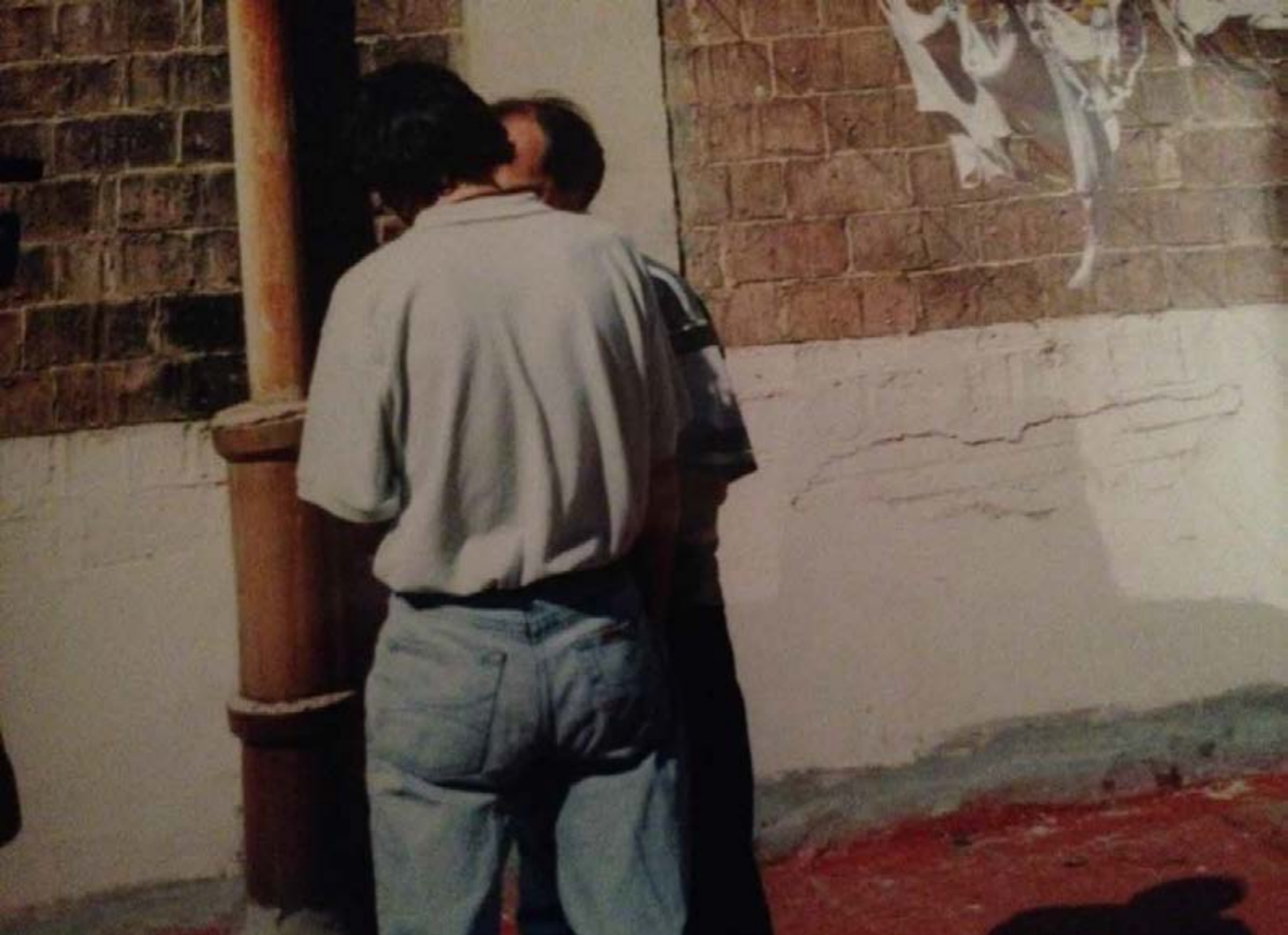
Además, cuentan con jóvenes contratados para avisar si se acerca la policía. Aprovechan tener dos pisos unidos, algo muy común en el barrio de La Mina, en el límite entre Barcelona y Sant Adrià de Besòs. Para poder acceder a un piso hace falta la autorización del juez. Si al acceder al piso se encuentran con que está comunicado con otro no pueden continuar. Han de contactar con el En ese momento deben ponerse en contacto con un juez de guardia para lograr una nueva orden de registro, lo cual conlleva perder un tiempo de vital importancia.

Cabe preguntarse en este punto cómo queda el mercado de la droga tras una intervención de estas características y de qué forma afecta a los colectivos de toxicómanos.

Tanto el departamento de comunicación de los Mossos d’Esquadra como V. coinciden en que es un mercado con gran capacidad de regeneración. Una intervención en el barrio de La Mina, el mes de noviembre de 2015, repetida al cabo de pocos meses mostró que se había regenerado el mercado de forma prácticamente inmediata.

Aunque los toxicómanos, evidentemente, se ven afectados por este cese del suministro cercano, no lo sufren de forma muy acentuada porque es un mercado que muta de nuevo rápidamente. El hecho de no poder conseguir la dosis diaria en su entorno habitual les hace trasladarse a otras zonas más alejadas.

“Normalmente no hay conflictos graves por síndrome de abstinencia de los toxicómanos, pero a veces se incrementan los atracos a comercios pequeños. A veces nos encontramos, mientras patrullamos, con conflictos porque piden en los centros asistenciales dosis superiores a las que les corresponde y hemos de intervenir”, reconoce A, guardia urbano que patrulla a pie de calle.

Cabe destacar que el síndrome de abstinencia y el suministro de metadona no es competencia de los Mossos d'Esquadra y de la Guàrdia Urbana, a no ser que haya situaciones de violencia o pequeños delitos. “De la metadona se encarga el Departament de Salut y el Departament de Bienestar Social, así como médicos que conocen la dosis a suministrar a cada enfermo, ya que está considerado una enfermedad. Nosotros no podemos ni debemos intervenir. De hecho, incluso dentro de las prisiones, hay un equipo encargado de llevarlo a cabo. Lo que sí que sabemos es que, para poder acceder a la metadona, deben formar parte de un proceso de rehabilitación y desintoxicación”, explica V.

Todos los profesionales entrevistados coinciden en que ha habido un repunte y cambio en el tipo de sustancias consumidas. En la década de los 2000 prácticamente había sido erradicado el consumo de heroína por parte de la población española. Sin embargo, debido a una ola de inmigrantes del este de Europa, acostumbrados al consumo de sustancias más fuertes, hubo un repunte. “Según el tipo de etnia se

consume más un tipo de droga u otra, más fuerte o menos”, cita V.

“Actualmente hay numerosos casos de “mulas”, personas que por dinero, se prestan a utilizar su cuerpo para transportar droga. Esto, evidentemente, conlleva riesgos, como la posibilidad de que esa sustancia se vierta en el interior, pudiendo causar la muerte.

Esto ha afectado, mayoritariamente, a personas con pocos recursos económicos, que han encontrado en el entorno de la droga una salida, en muchos casos fallida, a la crisis económica.

V. se muestra esperanzado y decepcionado a la vez: “Creo, por un parte, que la gente no tiene tanto dinero para comprar porque la droga es realmente muy cara. Cuando los noticiarios dicen que se han incautado toneladas de cocaína por valor en el mercado de dos millones de euros, se refieren a droga sin adulterar. A veces hemos entrado en pisos en que no había yeso en las paredes, ya que había sido utilizado para adulterar las cantidades originales que se quintuplican. Consumir drogas es muy nocivo y debe concienciarse a la juventud al respecto”, concluye. ✱

Comentarios al artículo “Intervenciones policiales en el mundo de la droga”

Rosa Kistmacher

En primer lugar hay que decir que el mercado de la droga funciona como cualquier otro mercado: donde hay demanda, hay oferta. Y al revés.

Drogas (sustancias capaces de actuar sobre el sistema nervioso central) se han consumido siempre, forman parte de la humanidad y de nuestra necesidad de evadirnos, de divertirnos, de ampliar horizontes, de tener experiencias trascendentales. Se utilizan para relajarse, para colocarse, para facilitar el relacionarse, para olvidarse durante un rato. En este sentido, aunque no hubiera oferta, persiste la demanda, porque responde a una necesidad real y existente en todos los países del mundo, en todas las esferas sociales, en todas las culturas.

En cuanto a los profesionales entrevistados para elaborar el artículo, hay que constatar que se trata exclusivamente de personas que pertenecen a distintos cuerpos policiales, y por lo tanto son los encargados de velar porque se cumplan las leyes vigentes, en este caso impedir que haya delitos relacionados con las drogas (venta; tráfico; tenencia; y consumo en la vía pública; aunque los dos últimos no son delito según el código penal, sí se pueden imponer multas administrativas). Y con tal tarea, uno no se debe o no puede plantearse el sentido o la utilidad de las redadas. Porque lo que consiguen es que haya menos oferta, pero con esto no desciende la demanda. Y cuando hay menos oferta, los vendedores pueden subir los precios, adulterar más la droga para conseguir la misma cantidad, con menor calidad. Todo aquello a costa de la salud de los consumidores de drogas, que compran una sustancia ilícita en un mercado negro, sin control ni regulación.

Otra cosa que hay que aclarar es que en cuanto a

nocividad, no es la heroína, ni la cocaína la más nociva. Según un informe de la OMS² son las drogas lícitas o legales como tabaco (8,8%) o alcohol (3,2%) las que causan más morbilidad a nivel mundial, mientras las drogas ilícitas contribuyen en un 0,4%.

Por último me gustaría recordar el ejemplo de Países Bajos, donde se sigue desde hace más de 30 años una “política de tolerancia” referente al consumo de cannabis. Según el último informe del Observatorio Europeo de las Drogas y las Toxicomanías (OEDT) pese a que los holandeses despenalizaron su venta, consumen menos marihuana que los franceses y españoles. La coordinadora de la unidad de análisis sobre tendencias en materia de drogas del prestigioso Instituto holandés para la Salud Mental y las Adicciones (Trimbos), Margriet van Laar, remarca: “No estamos a favor del consumo de drogas, pero somos pragmáticos y conscientes de que no van a desaparecer, así que tratamos de reducir el daño tanto como sea posible”.³

Y en esta línea deberíamos trabajar. El consumo de drogas no se puede erradicar, por mucha redada e incautación que haya. El objetivo debería ser regular el consumo y hacerlo más seguro para las personas usuarias de drogas, en vez de perseguir una conducta profundamente humana, la necesidad de evadirnos. ✱

2 http://www.who.int/substance_abuse/publications/en/Neuroscience_S.pdf

3 http://www.bbc.com/mundo/cultura_sociedad/2010/07/100701_holanda_aniversario_marihuana_jrg.shtml

El mercat de la droga. Batudes

El mercat de la droga és il·lícit però es comporta com altres mercats. Ofereix descomptes per grans compres i les oscil·lacions també segueixen les regles de l'oferta i la demanda.⁴ El coneixement d'aquests fets ha de ser una línia de treball per influir en vers fets més saludables

Patricia Pujante, en un excel·lent reportatge, tracta dels canvis que es produeixen en el mercat de la droga quan les batudes policials obstaculitzen bruscament la venda. Oferir alternatives al consum, ha de ser una emergència? És una oportunitat per alternatives assistencials?

Completa el reportatge l'opinió d'una experta, Rosa Kistmacher *

Intervencions policials al món de la droga: com queda el mercat

Patricia Pujante

El mercat de la droga té gran capacitat de regeneració. I més actualment, època en que, per desgràcia, i a causa de la crisi econòmica, son moltes les persones i famílies que han trobat en aquest sector el seu *modus vivendi*. Això es manifesta, sobretot, en el tràfic de Cannabis, de les drogues més demandades: “amb la crisi han incrementat en un 200 o 500%. Gent sense ingressos construeix en urbanitzacions un hivernacle i posa a l'interior plantes de Marihuana. Això constitueix la venda a petita escala”, assegura V., Mossos d'Esquadra de la brigada d'intervenció o execució en qüestions de salut pública, més conegudes com a batudes antidroga.

L'objectiu principal, per part de Mossos d'Esquadra i Guàrdia Urbana és bàsic: intentar intervenir des de “dalt”, a gran escala, per a tallar el subministrament. “La finalitat és atacar el venedor perquè és qui comet el delicte; la persona que es droga no comet en sí un delicte”, expliquen des del Departament de Comunicació de Mossos d'Esquadra.

Però, com s'intervé en aquests casos? Quins factors s'han de tenir en compte a l'hora de realitzar una intervenció antidroga?

En una intervenció de salut pública treballen dos grups de Mossos d'Esquadra: els que investiguen i els que executen. Són investigacions que es preparen durant molt de temps, encara que, com afirmen des de Mossos d'Esquadra: “tot depèn de la dimensió de la intervenció, de les persones implicades, dels grups organitzats i màfies o bandes armades que pugui haver-hi al darrere, així com dels objectius a detenir i els punts

4 Iannello GD, Delás J, Aguas M, Bacovich I, Serra L, Olga O. *The illicit drug market*. Gac Sanit. 2012;26(3):288.

de venda”. En funció d’això es podran fer intervencions simultànies a diferents punts de Catalunya, per exemple. V. forma part de l’equip d’execució. “A nosaltres ens solen trucar un o dos dies abans de la intervenció i ens avisen de la batuda. Però no ens diuen ni el lloc ni l’hora exacta, per evitar que puguin haver-hi filtracions. Sí que ens reunim juntament amb l’equip d’investigació i els nostres superiors el mateix dia de la intervenció per a valorar tots els factors i preparar el material necessari: la planimetria de l’edifici, les persones implicades, els seus possibles antecedents, possibilitat de possessió d’armes de foc o domini d’arts marcial... Segons la perillositat o el grau de conflicte que ens puguem trobar prepararem un material o altre. Normalment les intervencions es duen a terme en les hores anomenades de “son profund”, que sol ser entre les tres i les cinc de la matinada”, explica. Malgrat tot, existeixen molts factors en contra, i el principal és el temps. Tot i que sempre planifiquen l’anomenat “factor sorpresa”, per a trobar desprevinuts els traficants, actualment han canviat molts aspectes, que fan més difícils les detencions. Antigament els traficants solien viure en entresols o primers pisos, per si havien de sortir corrents en un moment donat. Però actualment han canviat l’estratègia, convertint els pisos on resideixen i trafiquen en autèntiques fortificacions amb dobles portes blindades i reixes a finestres i balcons. “Els són conscients de que entrem durant la nit, que hem de fer soroll i que, per molt que disposem de material, trigarem en obrir les portes, de manera que els donarà temps a destruir la droga pel vàter”, assegura V. A més, compten amb nens i nois joves “contractats” per a xivar-se quan vegin apropar-se a la policia. També juga en contra el fet que hi hagi units dos pisos, quelcom molt comú al barri de La Mina, al límit entre Barcelona i Sant Adrià de Besòs, tot i que pertanyent a aquest darrer. Per a poder accedir a un pis és necessària una ordre de registre, que concedeix un jutge. Però si

en accedir al pis es troben que està comunicat amb un altre, on es poden trobar les substàncies, ja no hi poden accedir. En aquell moment han de posar-se en contacte amb un jutge de guàrdia per aconseguir una nova ordre de registre, cosa que comporta perdre un temps de vital importància.

Ens hem de preguntar en aquest punt com queda el mercat de la droga quan es fa una intervenció d’aquestes característiques i de quina forma afecta als col·lectius de toxicòmans. Tant des de Mossos d’Esquadra com en V. coincideixen en que, per desgràcia, és un mercat amb gran capacitat de regeneració i mutació. Ambdues parts recorden una intervenció al barri de La Mina el passat mes de novembre, i la comparen amb una segona realitzada fa poc, els resultats de la qual han estat sorprenents; en qüestió d’escassos mesos es va regenerar el mercat de forma quasi immediata. Encara que els toxicòmans es veuen, evidentment, afectats per aquest tall en el subministrament pròxim al que estan habituats, no ho pateixen de forma molt accentuada perquè és un mercat que canvia de nou ràpidament. No obstant això, el fet de no poder aconseguir la seva dosi diària dins de l’entorn habitual sí que els obliga a traslladar-se a d’altres zones més allunyades; així, per exemple, rere aquesta intervenció a La Mina, els toxicòmans van haver de traslladar-se a d’altres punts de venda, podent ser el barri del Raval o d’altres. “Normalment no registrem conflictes greus degut al síndrome d’abstinència dels toxicòmans però, a vegades, sí que tenen lloc atracaments a comerços petits. Quan tenen el “mono” i necessiten diners de forma ràpida molt de tant en tant es donen casos d’atracsaments en forns de pa o petits comerços”, diu en V. D’altra banda, i relacionat amb el síndrome d’abstinència, també es donen conflictes durant el subministrament de metadona, als centres autoritzats. Els més coneguts són potser els del barri de la Mina i el de Ciutat Vella-Raval. “Algun cop ens trobem, mentre pa-

trullem a Ciutat Vella, conflictes perquè ells demanen més dosi que la que els correspon i hem d'intervenir perquè es posen agressius", reconeix A., Guàrdia Urbà que patulla a peu de carrer. És important destacar aquí que el síndrome d'abstinència i el subministrament de metadona no són competència de Mossos d'Esquadra i Guàrdia Urbana, a no ser que siguin intervencions per violència o petits delictes. "De la metadona se n'encarreguen el Departament de Salut i el Departament de Benestar Social, així com metges que coneixen la dosi a subministrar a cada malalt, ja que està considerat una malaltia. Nosaltres no podem ni hem d'intervenir. De fet, inclòs dins de les presons hi ha un equip encarregat de dur-lo a terme. El que sí que sabem és que, per a poder accedir a la metadona, han de formar part d'un procés de voluntat de rehabilitació i desintoxicació", explica V.

Tots els professionals entrevistats coincideixen en que va haver-hi un repunt i canvi en el tipus de substàncies consumides. A la dècada dels 2000 pràcticament havia estat eradicat el consum d'heroïna per part de la població espanyola. No obstant això, degut a una onada d'immigració de l'est d'Europa, acostumats al consum de substàncies més fortes, va haver-hi un repunt. "Segons el tipus d'ètnia es consumeix més un tipus de droga o altra, més forta o menys", cita en V. i afegeix: "Segons la OMS, crec que és la heroïna la primera més nociva, cocaïna després, en tercer lloc amfetamina i, finalment, el Cànnabis".

Actualment veiem als mitjans de comunicació nombrosos casos de "mules"; és a dir, persones que, a canvi d'una quantitat de diners, es presten voluntàries a utilitzar el seu cos per a transportar droga. Això, evidentment, comporta riscos, entre ells la possibilitat de que aquesta substància es vessi a l'interior, podent causar la mort. Això ha afectat, majoritàriament, a persones amb pocs recursos econòmics, que van trobar al món de la droga una sortida, en molts casos fallida, a la crisi econòmica. El repunt del tràfic a petita escala s'ha accentuat, com citàvem, al món del Cànnabis i la venda d'altres substàncies en petites quantitats. No obstant això, en V. es mostra esperançat, per una banda, i decebut alhora: "Crec, d'una banda, que la gent no té tants diners per a comprar perquè la droga és molt cara. El problema és que, quan a la televisió diuen que s'han confiscat ix tones de cocaïna per valor en el mercat de dos milions d'euros, per exemple, això és sense adulterar. Algun cop hem entrat a pisos en que no hi havia guix a les parets. Això després quintuplica al seu valor al mercat. És molt nociu i hem de conscienciar a la joventut al respecte", conclou. *

Comentaris de l'article "Intervencions policials en el món de la droga"

Rosa Kistmacher. SAPS. Creu Roja Barcelona

En primer lloc cal dir que el mercat de la droga funciona com qualsevol altre mercat: on hi ha demanda, hi ha oferta. I a l'inrevés.

Drogues (substàncies capaces d'actuar sobre el sistema nerviós central) s'han consumit sempre, formen part de la humanitat i de la nostra necessitat de evadir-nos, de divertir-nos, d'ampliar horitzons, de tenir experiències transcendents. S'utilitzen per relaxar-se, per col·locar-se, per facilitar el relacionar-se, per oblidar durant una estona.

En aquest sentit, encara que no hagués oferta, persisteix la demanda, perquè respon a una necessitat real i existent en tots els països del món, en totes les esferes socials, en totes les cultures.

Pel que fa als professionals entrevistats per elaborar l'article, cal constatar que es tracta exclusivament de persones que pertanyen a diferents cossos policials, i per tant són els encarregats de vetllar perquè es compleixin les lleis vigents, en aquest cas impedir que hi hagi delictes relacionats amb les drogues (venda; trànsit; tinença, i consum a la via pública; encara que els dos últims no són delictes segons el codi penal, sí que poden ocasionar multes administratives). I en tal cas, no es deu o no es pot plantejar-se el sentit o la utilitat de les batudes. Perquè el que s'aconsegueix és menys oferta, però amb això no baixa la demanda. I quan hi ha menys oferta, els venedors poden pujar els preus, adulterar més la droga per aconseguir la mateixa quantitat, amb menor qualitat. Tot allò a costa de la salut dels consumidors de drogues, que compren una substància il·lícita en un mercat negre, sense control ni regulació.

Una altra cosa que cal aclarir és que pel que fa a nocivitat, no és l'heroïna, ni la cocaïna la més nociva. Segons un informe de l'OMS⁵ són les drogues lícites o legals com tabac (8,8%) o alcohol (3,2%) les que causen més morbiditat a nivell mundial, mentre les drogues il·lícites contribueixen en un 0,4%.

Finalment m'agradaria recordar l'exemple de Països Baixos, on se segueix des de fa més de 30 anys una "política de tolerància" referent al consum de cànnabis.

5 http://www.who.int/substance_abuse/publications/en/Neuroscience_S.pdf

Segons l'últim informe de l'Observatori Europeu de les Drogues i les Toxicomanies (OEDT) malgrat que els holandesos van despenalitzar la seva venda, consumeixen menys marihuana que els francesos i espanyols. La coordinadora de la unitat d'anàlisi sobre tendències en matèria de drogues del prestigiós Institut holandès per a la Salut Mental i les Addiccions (Trimbos), Margriet van Laar, remarca: “No estem a favor del consum de drogues, però som pragmàtics i conscients que no desapareixeran, així que tractem de reduir el dany tant com sigui possible”.⁶

I en aquesta línia hauríem de treballar. El consum de drogues no es pot eradicar, per molta batuda i confiscació que hi hagi. L'objectiu hauria de ser regular el consum i fer-lo més segur per a les persones usuàries de drogues, en comptes de perseguir una conducta profundament humana, la necessitat d'evadir-nos. ✱

---

6 http://www.bbc.com/mundo/cultura_sociedad/2010/07/100701_holanda_aniversari

The drug market. Police raids

The drug market is illegal but behaves like other markets. It offers discounts for large purchases and oscillations follow the rules of supply and demand¹. Knowledge of these facts must be a line of work for healthy influence.

Patricia Pujante, in an excellent report, writes about the changes that occur in the drug market when police raids suddenly hinder sales. Is offering alternatives to consumption in an emergency a solution? Is it an opportunity for care alternatives?

Complete report of the opinion of an expert, Rosa Kistmacher *

Iannello GD, Delás J, Aguas M, Bacovich I, Serra L, Olga O. *The illicit drug market*. Gac Sanit. 2012;26(3):288.

Police interventions in the drug world.

Patricia Pujante

The drug market has great capacity for regeneration. And more these days, in which, because of the economic crisis many people and families found in this market the way to get their financial resources. The economic crisis has increased by 200 or 500% cannabis trafficking, one of the most popular drugs. People who do not have income build their homes a greenhouse and placed inside marijuana plants. This allows the sale to small scale, “says V, Mosso d’Esquadra brigade intervention or enforcement in public health issues, better known as drug raids.

The main objective, by the Mossos d’Esquadra and the local police is trying to intervene from above, a large scale, to cut the supply. “The goal is to attack the seller because is who commits the crime; the person who takes drugs does not commit a crime itself” tell us the Department of Communication Mossos d’Esquadra.

But how do you intervene in these cases? What factors should be taken into account when making a drug intervention?

In a public health intervention two groups of Mossos d’Esquadra work. Those investigating and those who execute.

Investigations are prepared for long, though. “Everything depends on the size of the intervention of the people involved, organized groups or armed gangs that may be behind”.

Simultaneous interventions may be made in different parts of Catalonia. V. is part of the execution team. “Often call us one or two days in advance and notified of the raid”. But they do not tell us the place or the right time to avoid leaks. We meet with the research

team and our superiors on the same day of the intervention to assess all factors and prepare the necessary materials: the planimetry of the building, the people involved, their possible antecedents, possibility of possession of firearms or domain martial arts ... According to the dangerousness or the degree of conflict that can be found, other material is prepared.

Normally interventions are carried out in the hours calls “deep sleep”, which is usually between three and five in the morning, “he explains. It is looking for the “wow factor” to find the dealers unawares.

Sellers formerly lived in mezzanines or first floors to escape quickly. Currently convert the floors where they live and traffic in real fortifications, with armored doors and bars on windows and balconies doors.

“They know we have to make noise. So that give them time to throw the drugs down the toilet,” says V.

They hired children and young boys to warn police approach. It’s very common in the neighborhood of La Mina, on the border between Barcelona and Sant Adrià de Besòs unit two floors. To access a floor a search judge warrant is required. If a floor is connected to another, police can not continue. At that time should contact a judge to obtain a new search warrant, losing a lot of time.

It is a market with great capacity for regeneration. An intervention in the neighborhood of La Mina November 2015 repeated few months after showed that the market had completely regenerated.

Drug users affected by this cessation of supply do not suffer from very pointed way, because it is a market that mutates quickly. However, the inability to get

your daily dose in their usual environment makes them move to other areas.

“Normally there are no serious conflicts withdrawal syndrome drug abusers, but sometimes small shops robberies increase. Sometimes we find, as we patrol, conflicts because some users demand more doses of rightful and we have to intervene,” he says A, urban guard patrolling at street level.

All professionals interviewed agree that there was a change in the type of substances used. In the 2000s it had virtually been eradicated heroin by the Spanish population. However, due to a wave of immigration from Eastern Europe there was a rebound. “Depending on ethnicity drugs more or less stronger are consumed,” cites V, and adds:

Currently there are numerous cases of “mules”, people who, in exchange for money, use their body to transport drugs. This obviously involves risks, mainly the possibility that this substance is poured inside and can cause death.

This has affected mostly, people with few economic resources. They have found in the environment in drug output in many cases failed, to the economic crisis.

However, V. is hopeful and disappointed at the same time: “I think, on the one hand, people do not have much money to buy because the drug is really very expensive. When on television someone says that police have seized tons of cocaine with market value of two million euros, it means that those drugs are unadulterated. Sometimes we have entered homes in which there was no plaster on the walls. After adulteration, these amounts can be increased five times. “It is very harmful and youth should be informed about it,” concludes. ✱

Comment on the article “Police interventions in the drug world: how’s the market afterwards”

Rosa Kistmacher. SAPS. Creu Roja Barcelona

The first thing to say is that the illicit drug market works like any other market: where there is demand, there is offer. And vice versa.

Drugs (substances able to modify the central nervous system) have been taken forever; they form part of humanity and our need to evade, to enjoy, to amplify horizons, and our search for transcendence. We use them to relax, to forget, to get high, and to connect with others. That’s why, although there was no supply, demand persists, because it responds to a necessity, real and existing, everywhere in the world, regardless of country, culture or social sphere.

Regarding the professionals interviewed for the article, we need to note that all of them pertain to different police bodies. It is their job to guarantee that laws are abided by. In this case, drug related crimes such as trafficking, selling, possession or drug use in public spaces (although the latter two are not an offense according to the penal code itself, administrative fines can be imposed). With this in mind, they (the police) cannot think or shouldn’t think too deeply about the usefulness or sense of anti-drug-operations, because the result is less supply, but that doesn’t mean that the demand is dropping. Rather it means that dealers can increase the prices, adulterate the drug in order to obtain more benefits out of lesser quantity, which decreases the quality. Everything is at the expense of the user’s health who buys an illicit substance on the black market, without any kind of control or regulation.

Another thing to clarify concerning harmfulness: according to a WHO report,⁷ licit or legal drugs such as tobacco (8.8%) or alcohol (3.2%) cause more morbidity worldwide, while illicit drugs contribute 0.4%.

Finally, I would like to recall the example of the Netherlands, which has been practicing a “politics of tolerance” for the last 35 years concerning the use of cannabis. According to the last report of the European Observatory on Drugs and Drug dependence, althou-

gh the Dutch decriminalized the selling and use of marijuana, they use less marijuana than the French or Spanish (for example). The coordinator of the unit of analysis on trends in drug use, of the prestigious Dutch Institute for Mental Health and Addiction (Trimbos), Margriet van Laar, remarks: ““We are not in favor of drug use, but we are pragmatic and aware that they (drugs) will not disappear, so we try to reduce the damage as much as possible.””⁸

And that should be our goal. Drug use can’t be eradicated, regardless of the anti-drug-operations and confiscations. The goal should be to regulate drug use and make it safer for users, instead of persecuting a profoundly human conduct: the necessity of evasion. *

7 http://www.who.int/substance_abuse/publications/en/Neuroscience_S.pdf

8 http://www.bbc.com/mundo/cultura_sociedad/2010/07/100701_holanda_aniversario_marihuana_jrg.shtml

Experiencias

Las dos siguientes experiencias han sido coordinadas por **Jordi Haro**

¿Reinserción o negocio?

Herman Saraiva Marcelino

Mucho o poco se habla de la real situación de las prisiones y lo cierto es que muy poco se sabe de lo que pasa en el sistema penitenciario español.

Yo puedo contar mi experiencia en estos centros, de manera resumida porque, en caso contrario, debería redactar una enciclopedia con todas las experiencias vividas en estos centros.

Entré para cumplir una corta condena, que al final se hizo muy larga. No porque hubiera cometido delitos graves, sino porque la severidad de la justicia se aplica al “pillagallinas”.

Tenía problemas con las drogas y la prisión me dio la fuerza y la determinación para abstenerme de consumirlas. También se me ofreció la oportunidad de estudiar catalán dentro del centro penitenciario. No por iniciativa propia sino porque te obligan a base del chantaje laboral.

Cabe decir que me hubiera gustado estudiar lo que creo que es más conveniente para mí y mis necesidades formativas.

También adquirí una formación profesional muy sencilla, con mucha teoría y poca práctica.

Te ofrecen y obligan a estudiar treinta horas de un curso de manipulador de alimentos, es decir, de ayudante de cocinero, y al final, te ponen a trabajar en talleres cosiendo bolsas, colocando tornillos y tuercas en aparatos o desarrollando diferentes tareas laborales que nada tiene que ver con lo que has estudiado en la cárcel.

No tuve más relación con los profesionales del centro, tampoco la necesitaba. Les comenté mis objetivos que a mí parecer eran sensatos y sencillos; obtener un trabajo mínimamente bien remunerado porque hay

nóminas vergonzosas dentro de esas instituciones. La mayoría de las nóminas no superan los 100€ mensuales trabajando de lunes a viernes, unas cuatro o cinco horas al día. Una desproporcionalidad, que como en todo, causa efectos y defectos.

Esto que describo tenía por objetivo ahorrar dinero para, a mi puesta en libertad, no tener que depender del sistema; hablamos de albergues, comedores sociales, centros sociales. Pero no me fue posible adquirir ese colchón económico para poder hacer frente a la difícil y precaria inserción social.

En mi caso, no fue posible. A los directores o profesionales de la junta de tratamiento y directores del CIRE, la empresa que ofrece trabajo dentro de prisión, solo les interesan sus estadísticas contradictorias y cuestionables.

Lo que ganas dentro de prisión te lo tienes que gastar dentro, también. Esa es la norma que me impusieron, no sé si por despotismo, autoritarismo o mala índole del sistema. La verdad es que me soltaron sin un céntimo para poder coger un transporte público para trasladarme a Barcelona. Un compañero del módulo de prisión me dio veinte euros de su bolsillo para poder desplazarme.

De nuevo dependo del sistema y, a pesar de la contradicción para mi persona, agradezco a los trabajadores profesionales del SAPS Creu Roja, CAS Baluard y Obra Mercedaria todo el apoyo y la asistencia prestada. ✨

Cómo dejé la droga o, mejor dicho, de cómo empecé a dejarla

Valentina Mortari

Os contaré mi experiencia; la historia de cómo dejé las drogas o mejor dicho de cómo empecé.

Fui cayendo tan rápido en el mundo de la droga que casi ni me di cuenta de lo que pasaba a mi alrededor: perdí los afectos, el trabajo, una vivienda, el control de mi vida y de mí misma hasta que, en menos de un año, ya estaba viviendo en la calle buscando sin parar el dinero para conseguir las dosis sucesivas.

La fascinación que yo tenía por el estilo de vida en la calle, junto a la rebeldía y rabia típica de los adolescentes, me hicieron sentir que mi nueva vida era emocionante.

Muy pronto este “sueño” mostró lo que en realidad es: una cárcel sin paredes, una condena que yo misma me infligí, una verdadera pesadilla. Pensaba que era libre pero, cada vez que me levantaba del rincón en que había dormido, tenía el “mono” recordándome que mi libertad había acabado el día en que empecé a drogarme.

Cada día me repetía a mi misma que era el último, que lo dejaría. Luego por la noche miraba el cielo (mi techo) buscando las respuestas a mis preguntas “¿por qué?, ¿hasta cuándo?” Bajo ese mudo espectador me sentía aún más pequeña e inútil.

Con el tiempo me di cuenta también que la voluntad de dejar el consumo no es suficiente, es solo el primer escalón para salir de este infierno, el segundo paso es pedir ayuda.

Ingresé en un centro y, en verdad he de decir que los primeros meses no fueron nada fáciles, pero la recompensa que te espera es sin igual: las primeras amistades verdaderas, las primeras

risas, incluso las primeras lágrimas echadas por el corazón no por falta de droga.

Todo esto te hace pensar que dejar la droga es posible y aun más, es posible ser feliz.

Me quedó claro que dejar no significa rendirse sumisa al hecho de que tu cuerpo ya no aguanta más. Significa darse cuenta que el dolor dura solo unos momentos y que la felicidad es infinita. Entendí además que la única forma de ser feliz con la droga es en dejándola y a partir de ahí empecé a vivir cada instante de mi vida tal como es: un enredarse de emociones que hacen mi vida única e inolvidable.

Llegó un momento en que me sentía lo bastante lejos de la droga como para pensar en ésta sin que me entraran algunas ganas o tentación y al mismo tiempo estaba lo bastante cerca como para no olvidar todo lo malo que me causó. Fue como llegar a un momento de “justa lejanía” que me permitió reforzar mi convicción de dejarla.

Muchas veces las personas definen el camino para salir de la droga como “una lucha de por vida” aunque yo creo que tal definición no sea verdadera e incluso que puede asustar a quien lo esté intentando por primera vez.

En mi experiencia puedo decir que un día esta lucha se acaba y lo único que queda es ¡el fantasma de un enemigo que jamás querrás volver a ver!

Hay que agarrarse al deseo de dejar la droga y no parar nunca de soñar y luchar por una vida mejor.

“A veces un ganador es un soñador que nunca dejó de serlo” *

Experiències

Les dos següents experiències han estat coordinades per **Jordi Haro**

¿Reinserció o negoci?

Herman Saraiva Marcel·lí

Molt poc es parla de la real situació de les presons i la veritat és que molt poc se sap del que passa en el sistema penitenciari espanyol.

Jo puc explicar la meva experiència en aquests centres, de manera resumida perquè, en cas contrari, hauria de redactar una enciclopèdia amb totes les experiències viscudes en aquests centres.

Vaig entrar per complir una curta condemna, que al final es va fer molt llarga. No perquè hagués comès delictes greus, sinó perquè la severitat de la justícia s'aplica al que "roba gallines".

Tenia problemes amb les drogues i la presó em va donar la força i la determinació per abstenir-me de consumir-les. També se'm va oferir l'oportunitat d'estudiar català dins el centre penitenciari. No per iniciativa pròpia sinó perquè t'obliguen a força del xantatge laboral.

Val a dir que m'hagués agradat estudiar el que crec que és més convenient per a mi i les meves necessitats formatives.

També vaig adquirir una formació professional molt senzilla, amb molta teoria i poca pràctica.

T'ofereixen i obliguen a estudiar trenta hores d'un curs de manipulador d'aliments, és a dir, d'ajudant de cuiner, i al final, et posen a treballar en tallers cosint bosses, col·locant cargols i femelles en aparells o desenvolupant diferents tasques laborals que res tenen a veure amb el que has estudiat a la presó.

No vaig tenir més relació amb els professionals del centre, tampoc la necessitava. Els vaig comentar meus objectius que al meu parer eren sensats i senzills; obtenir una feina mínimament ben remunerat perquè hi ha nòmines vergonyoses dins d'aquestes institucions. La

majoria de les nòmines no superen els 100€ mensuals treballant de dilluns a divendres, unes quatre o cinc hores al dia. Una desproporcionalitat, que com en tot, causa efectes i defectes.

Això que descriu tenia per objectiu estalviar diners per, a la meua posada en llibertat, no haver de dependre del sistema; parlem d'albergs, menjadors socials, centres socials. Però no em va ser possible adquirir aquest matàs econòmic per poder fer front a la difícil i precària reinserció social.

En el meu cas, no va ser possible. Als directors o professionals de la junta de tractament i directors del CIRE, l'empresa que ofereix treball dins de presó, només els interessen les seves estadístiques contradictòries i qüestionables.

El que guanyes dins de la presó t'ho has de gastar dins, també. Aquesta és la norma que em van imposar, no sé si per despotisme, autoritarisme o mala índole del sistema. La veritat és que em van deixar anar sense un cèntim per poder agafar un transport públic per traslladar-me a Barcelona. Un company del mòdul de presó em va donar vint euros de la seva butxaca per poder desplaçar-me.

De nou depend del sistema i, tot i la contradicció per a la meua persona, agraeixo als treballadors professionals del SAPS Creu Roja, CAS Baluard i Obra Mercedària tot el suport i l'assistència prestada. ✱

Com vaig deixar la droga o, millor dit, de com vaig començar a deixar-la

Valentina Mortari

Us explicaré la meua experiència; la història de com vaig deixar les drogues o millor dit de com vaig començar.

Vaig ser caient tan ràpid en el món de la droga que gairebé ni em vaig adonar del que passava al meu voltant: vaig perdre els afectes, la feina, un habitatge, el control de la meua vida i de mi mateixa fins que, en menys d'un any, ja estava vivint al carrer buscant sense parar els diners per aconseguir les dosis successives.

La fascinació que jo tenia per l'estil de vida al carrer, al costat de la rebel·lia i ràbia típica dels adolescents, em van fer sentir que la meua nova vida era emocionant.

Molt aviat aquest "somni" va mostrar el que en realitat és: una presó sense parets, una condemna que jo mateixa em infligí, un veritable malson. Pensava que era lliure però, cada vegada que m'aixecava del racó en què havia dormit, tenia el "mono" recordant-me que la meua llibertat havia acabat el dia en què vaig començar a drogar-me.

Cada dia em repetia a mi mateixa que era l'últim, que el deixaria. Després a la nit mirava el cel (el meu sostre) buscant les respostes a les meves preguntes "per

què?, ¿fins quan?" Sota aquest mut espectador em sentia encara més petita i inútil.

Amb el temps em vaig adonar també que la voluntat de deixar el consum no és suficient, és només el primer esglaó per sortir d'aquest infern, el segon pas és demanar ajuda.

Vaig ingressar a un centre i, en veritat he de dir que els primers mesos no van ser gens fàcils, però la recompensa que t'espera és sense igual: les primeres amistats veritables, les primeres rialles, fins i tot les primeres llàgrimes tirades pel cor no per falta de droga.

Tot això et fa pensar que deixar la droga és possible i encara més, és possible ser feliç.

Em va quedar clar que deixar no vol dir rendir-se submissa al fet que el teu cos ja no aguanta més. Significa adonar-se que el dolor dura només uns moments i que la felicitat és infinita. Vaig entendre a més que l'única manera de ser feliç amb la droga és a deixant-i a partir d'aquí vaig començar a viure cada instant de la meua vida tal com és: un embullar d'emocions que fan la meua vida única i inoblidable.

Va arribar un moment en què em sentia prou lluny de la droga com per pensar en aquesta sense que em entressin algunes ganes o temptació i al mateix temps estava prou a prop com per no oblidar tot el dolent que em va causar. Va ser com arribar a un moment de "justa llunyania" que em va permetre reforçar la meua convicció de deixar-la.

Moltes vegades les persones defineixen el camí per sortir de la droga com "una lluita de per vida" encara

que jo crec que tal definició no sigui veritable i fins i tot que pot espantar a qui ho estigui intentant per primera vegada.

En la meua experiència puc dir que un dia aquesta lluita s'acaba i l'únic que queda és 'el fantasma d'un enemic que mai voldrà tornar a veure!

Cal agafar-se al desig de deixar la droga i no parar mai de somiar i lluitar per una vida millor.

"A vegades un guanyador és un somiador que mai va deixar de ser-ho". ✨

Experiences

The following two experiences have been coordinated by **Jordi Haro**

Reinsertion or business?

Herman Saraiva Marcelino

It's very little known what happens to the Spanish prison system.

I can tell my experience in these centres in summary, because, otherwise, I should write an encyclopaedia with all my experiences there.

I entered prison to serve a short sentence, which at the end become very long. Not because I committed serious crimes, but because the severity of justice applies to more weak.

I had problems with drugs and prison gave me the strength and determination to stop. They also offered

me the opportunity to study Catalan in the prison. It not was my initiative but I was force a cause labour blackmail.

I can say that I would have liked to study something interesting for my needs. I acquired a very simple training, with much theory and little practice.

They offer and force to study a course of thirty hours of food handler, that It means, cook assistant, and at the end you get to work in workshops sewing bags, placing screws and nuts on appliances or developing different work tasks that nothing It has to do with what you have studied in jail.

I had no relationship with the centre professionals, I didn't need it. I mentioned my goals that I think they were sensible and simple; get a job minimally well-paid.

In those centres, most payroll not exceed 100€ per month working from Monday to Friday, about four or five hours a day.

I tried to save money for not having to rely on the system: shelters, soup kitchens, social centres. But I was not able to acquire this financial cushion to cope with the difficult and precarious social reintegration.

In my case, it was not possible. Directors and professionals of CIRE, the company that offers work in prison, only are interested in their contradictory and questionable statistics.

All you gain in prison you have to spend inside, too. That is the rule imposed I do not know if despotism, authoritarianism or bad nature of the system.

When I left the prison, I hadn't any money to take a public transport to move to Barcelona. A module prison companion gave me 20€

Once again I depends of the system and, despite the contradiction that supposes to me, I thank professional workers of SAPS Creu Roja, CAS Baluard and Obra Mercedaria all the support and assistance provided.

Thank you very much for all. *

How I stopped drugs, or rather, how I started?

Valentina Mortari

I will tell you my experience; the story of how I let drugs or rather how I started.

I was falling so fast in the drug world that I hardly realized what was happening around me: I lost my affections, work, housing, control of my life and myself until, in less than a year, I was already living on the street looking without stopping the money to get successive doses.

The fascination I had for the street lifestyle, with rebellion and typical adolescent rage, made me feel that my new life was exciting.

Soon this “dream” showed what it really is: a prison without walls, a sentence that I inflicted myself, a real nightmare. I thought I was free, but every time I got up in the corner that I had slept, I had the “cold turkey” reminding me that my freedom had ended the day I started drugs consumption.

Every day I repeated to myself that was the last because I would leave drugs. Then at night I looked the sky (my roof) seeking the answers to my questions “why?, how long?”. Under this mute spectator I felt even smaller and useless.

Over time I realized also that the will to stop is not enough, it is only the first step to get out of this hell. The second step is ask for help.

I entered a centre and, really, I have to say that the first months were not easy, but the reward that awaits you is like no other: the first true friendships, first laugh, even the first tears drawn by the heart not for lack drug.

All of this makes you think that stopping drugs is possible and even more, it’s possible be happy.

It became clear that leaving does not mean surrender submissive to the fact that your body cans no longer bear. Means realizing that the pain lasts only a few moments and that happiness is infinite. I also understood that the only way to be happy with the drug is at the time that you leave it and from there I began to live every moment of my life as it is: a tangle of emotions that make my life unique and unforgettable.

There came a time when I was far enough drugs to think about it without some desire or temptation while I was close enough to not forget all the bad things that caused me. It was like coming to a moment of “just distance” that allowed me to strengthen my conviction of leave drugs.

CAMINEM JUNTS

Compartim idees, carrers, il·lusions, tristeses, somnis... T’hi apuntes?

LLUMS I OMBRES DE CIUTAT VELLA- Centre de dia de Ciutat Vella
Persones del Centre de Dia de Ciutat Vella, mitjançant les seves càmeres, ens mostren racons i llocs emblemàtics del seu districte.

Autors/es: Belén Alcocer, Cristina Pérez, Lali Casals, Fernando Gavela, José Carlos López, Xavier Balagué, Jordi Martí, Isaac Botello, Luis Molinares i José Antonio Torralba

---

EL RAVAL EN ELS MEUS ULLS- Àmbit Prevenció Fundació

Fotografies d'allò que cadascun/a desitja. El que ens agrada i el que no. Generem un diàleg amb les voreres, els transeünts, amb el cel a través de la llum que capten les nostres màquines.

Autors/es: Persones del Local Robadors

COMPARTIM SABATES? – SAPS Creu Roja
Sèrie de fotografies que mostren els peus i calçat de persones que acudeixen a un servei d'atenció a les drogodependències. Imatges reals del que suposa viure al carrer, amb o sense sabates.

Autors/es: Persones SAPS Creu Roja

AMB LA COL-LABORACIÓ DE L'ASSOCIACIÓ ESTEL TÀPIA

EXPOSICIÓ de l'1 al 30 de juny de 2016
Inauguració dimecres 1 de juny a les 10h
CEM Can Ricart
C. Sant Oleguer, 10. 08001 BCN | www.canricart.com

I believe that such a definition is not true and even can scare who is trying for the first time.

In my experience I can say that one day this fight is over and the only thing that remains is the ghost of an enemy who never I want to see again!

You have to grab the desire to quit drugs and never stop dreaming and fighting for a better life.

“Sometimes a winner is a dreamer who never ceased to be”. ✨

DA-T Barcelona.

La realidad invisible que duerme en nuestros portales

Jorge Valero y David Viñas, *Voluntarios de DA-T Barcelona*

“Me devolvéis a la vida”. Esas fueron sus palabras. Todavía joven, y con tanto por vivir, el esfuerzo y la voluntad de Antonio, estimulados por el calor de algunos de nuestros voluntarios, hizo que abandonara el portal de la iglesia en la que había acabado para reincorporarse al mundo laboral y a una sociedad en la que él se sentía de nuevo persona.

El día en que Antonio nos dijo esas palabras fue sin duda alguna uno de los días más felices para todos los voluntarios de Da-T Barcelona. Tras semanas de esfuerzo, búsqueda y constancia, Antonio empezaba a trabajar: el primer paso para salir de su etapa sin hogar. El caso de Antonio nos enseñó la importancia de la lucha, de no cejar nunca en el empeño y de que siempre hay lugar para la esperanza. El esfuerzo acaba dando sus frutos.

Figura 1. Objetivos de la asociación

Da-T Barcelona, actualmente constituida como asociación sin ánimo de lucro, surge de un grupo de amigos que decide actuar de forma concreta ante una realidad muy fría y palpable que vemos en nuestro día a día: la gran cantidad de personas sin hogar. Casi 900 según los datos del último recuento que llevó a cabo la Fundació Arrels en Barcelona en 2015.

Siguiendo el ejemplo de Da-T Madrid, este grupo de amigos cree firmemente que combatir esta situación es de máxima urgencia y merece una actuación inmediata. Tras un año y medio de existencia, el grupo de amigos crece, y las rutas de acción van cubriendo más barrios de la ciudad: empezamos por Sarriá, Sant Gervasi y Sants, pero hoy en día llegamos a nueve rutas que cubren, además, parte del Eixample, Les Corts, Collblanc y Gràcia.

Figura 2. Barrios de Barcelona (en azul) por los que discurre la actividad

Pocas semanas fueron suficientes para darnos cuenta de que la gravedad del problema era mucho mayor de lo que jamás hubiésemos imaginado. Los cajeros de Barcelona dan cobijo a cientos de personas a lo largo y ancho de toda la ciudad. Es una realidad invisible a los ojos de nuestra sociedad, una sociedad que corre frenética de un lado a otro (muchas veces sin saber a dónde) y que no tiene tiempo para reposar su mirada en el fenómeno del *sinhogarismo*. Es curioso, sin embargo, ver cómo al entrar en contacto con estas personas, se le abre al voluntario una dimensión antes desconocida: gente con un pasado, con una historia tras de sí que

en tantas ocasiones no dista mucho de lo que sería una vida “corriente” como la de cualquiera de nosotros.

“¿Quiénes son ellos?”, nos preguntan a veces. Nosotros repetimos sin cansarnos: es imposible describir un perfil único. Existe tanta variedad y tantas diferencias como las que pueden existir en una oficina, en una familia o en la sociedad. Detrás de cada mirada descubrimos una persona, con su nombre y apellidos, con todo lo que ello implica. Antonio, Pedro, Ismael...

Cada uno tiene sus aficiones, sus pasiones, sus miedos. Como cualquiera de nosotros. Uno de los fines de nuestro grupo de amigos es ese: descubrir y dimensio-

nar esa vida que hay detrás, intentar recuperar lo especial y único que reside en cada persona, y potenciarlo. Los orígenes son tan diversos como las circunstancias personales. No solo visitamos personas sin hogar locales, entre nuestros habituales encontramos personas venidas de fuera (sobre todo de Europa del Este y norte de África) (Tabla 1). Jóvenes y mayores, en su mayoría varones, dentro de una horquilla que va desde los quince o dieciséis años hasta los noventa. ¿Cómo van a parecerse un chico de quince años y un hombre de noventa? (Tabla 2)

Tabla 1. Personas por países

España	30%
Europa del Este	30%
Otros países de la Unión Europea	15%
Norte de África	15%
Otros países	10%

Miguel, de casi sesenta años, nos espera cada jueves. Miguel está a la espera de la resolución de una sentencia judicial. Al divorciarse, su mujer le denunció en falso y, para evitar mayores problemas, espera el fallo del juicio para recuperar la parte del piso que le corresponde. Esa espera se ha traducido en un año en la calle. Miguel era propietario de un negocio en Badalona, cerca de Barcelona, hasta que se le concedió la invalidez parcial a causa de la pérdida de visión que le ha provocado la diabetes.

Durante este año en la calle su diabetes se ha descompensado: sufre infecciones, amputaciones... El problema: necesita una nevera para guardar la insulina y no encuentra una solución a su problema. Por supuesto, si no tiene hogar, cómo va a pensar en lograr una nevera. ¡Una nevera! Tras unos días en el hospital, se le devuelve a la calle, donde su condición vuelve a deteriorarse día tras día. ¿Quién y hasta qué punto es responsable de dejar a un diabético sin tratamiento y viviendo en un cajero? Esta es la historia de Miguel, una entre tantas. Casos como el suyo son los que nos hacen salir cada jueves, y lo que nos hace ver que la respuesta social no va a venir exclusivamente del gobierno o de los políticos del momento, sea cuál sea su color. Es cierto: ojalá Da-T no existiera, eso significaría que el problema se habría resuelto. Hasta entonces, y cansados de la espera y la inactividad política, actuaremos.

Da-T Barcelona tiene un perfil definido. Jóvenes, más mujeres que hombres, de media de edad de veintitrés años, la mayoría estudiantes universitarios. Esto aporta a nuestra acción un carácter particular: la ener-

gía, el optimismo y el ideal de incidir en nuestra sociedad. A través de nuestra juventud comprometida, salimos una vez a la semana en “ruta”, esto es, en grupos de tres o cuatro voluntarios que recorren las calles de Barcelona para acompañar a personas sin hogar. Nuestro verdadero objetivo es ese: el acompañamiento. No somos médicos, no somos asistentes sociales; somos estudiantes de disciplinas diversas, que jueves tras jueves nos reunimos con personas que nos esperan. Y “esperar” viene de “esperanza”. Seguramente no podremos arreglar los papeles a nadie, seguramente no podremos asistir médicamente a quien lo necesite, y seguramente no consigamos resolver la situación de *sinhogarismo* de muchos. Pero el acompañamiento no cesará. Para nosotros nunca hubo “casos con más o menos probabilidad de éxito”, para nosotros solo existen personas, y por eso nos acercamos y conversamos con todos, sin distinción. Acompañamiento del voluntario a la persona sin hogar— Pedro, Miguel—, y de ellos a nosotros. Tal vez sea necesaria una revolución. Nuestra acción es nuestro modo de denuncia.

Tabla 2. Datos de las personas contactadas desde noviembre 2014

Total de personas sin hogar con las que hemos entrado en contacto	100
Rango de edad	15 – 90 años
Media de edad	40 años
Proporción hombres/mujeres	9/1

No hace falta ser de una asociación para “darse”. Todo el mundo puede hacerlo. Cada uno a su manera y según sus posibilidades. Nosotros salimos en ruta con bocadillos y caldo caliente, que ofrecemos a las personas que los pueden necesitar. Ahí empieza nuestro acompañamiento. Muchas veces, aquellos con los que ya llevamos meses y con los que se ha abierto el espacio de confianza, nos confiesan que hay algo que valoran más que esos bocadillos: la conversación y la presencia. En definitiva, nuestro tiempo, *estar ahí*.

¿Con cuántas personas sin hogar nos cruzamos al ir y venir del trabajo? ¿Cuántas personas vemos en los cajeros de la manzana donde vivimos? ¿Cómo se llama el chico que duerme debajo de nuestro bloque de pisos? Todos podemos hacer algo. Y creemos que estos consejos—que pusieron por escrito los voluntarios de Bokatas Madrid tras su experiencia con el mundo de la calle—son muy útiles a la hora de afrontar la realidad del sin hogar y de tratar a esas personas que la vida les muestra su peor cara:

Tabla 3. Principales problemas detectados

Adicción al alcohol	60%
Adicción a drogas no legales	15%
Enfermedades psiquiátricas	10%
Dificultad de comunicación por causa del idioma	40%
Dificultades para atender a su propia higiene personal	30%
Falta de relación con la familia	20%
Hambre	5%

- Con naturalidad porque todos somos personas, con nuestras inquietudes, ilusiones, cualidades y defectos, vivencias e historias; cada persona es un mundo. Con respeto y sin juzgar ¡faltaría más! Desde un plano de igualdad, que humanice y dignifique.
- Con sencillez, siendo uno mismo. Sin crear falsas expectativas ni intentando solucionar los problemas inmediatamente. Con escucha activa, demostrando que esa persona nos importa y que creemos en ella.
- Con mucha empatía, mirando a los ojos y transmitiendo cercanía. Con actitud inclusiva, pues queremos transmitir que todos somos

parte de la misma sociedad. Trabajando en red y siendo “puente” con otras entidades y recursos sociales. Dialogando desde lo positivo, aportando esperanza, estima y cariño. Siendo constantes, acompañando a la persona durante su proceso individual. En definitiva, siendo nosotros mismos.

Todos podemos ser el puente, el nexo de todos los sin hogar a los que, a veces de forma inconsciente, hemos marginado socialmente. Empezando por devolverles la dignidad que les corresponde, podremos acabar conectándoles de nuevo con el resto del mundo. ✨

Tabla 4. Da-Te Barcelona y los voluntarios

Fecha inicio	Noviembre 2014
Rutas al inicio / nº voluntarios total	2 rutas / 8 voluntarios
Rutas actualmente / nº voluntarios total	11 rutas / 30-35 voluntarios
Rango de edad	20 – 26 años
Media de edad	23 años
Proporción hombres/mujeres	1/3
Universitarios	80%
Difusión	Boca a boca, amigos de amigos

Acogida nocturna según el calendario y el termómetro

Comité de Redacción de Low Threshold Journal

Durante los meses de invierno, de diciembre a marzo, en Barcelona se abre el Centro Nocturno de Emergencias en el Pasaje Dos de Mayo. Cuando la previsión de que las temperaturas de la ciudad son iguales o inferiores a los 0° se abre un segundo centro, Centre d'Estades Breus, en la calle Llacuna.⁹

⁹ Comunidad de Sant Egidio. Barcelona On menjar, dormir, rentar-se, Barcelona, 2016.

En ambos centros se ofrece alojamiento, alimentación, duchas, ropa, atención psicosocial y servicios de enfermería. En torno a estas prestaciones surgen algunas preguntas: ¿Sólo son necesarias de diciembre a marzo? Aunque pudiera aceptarse que el alojamiento es prioritario en los meses de invierno, ¿qué pasa con las otras prestaciones no tan dependientes del clima?, ¿Solo pueden considerarse de diciembre a marzo?, ¿Qué planificación hay el resto de los nueve meses? ¿Es una cuestión de concepto o una adecuación a los recursos? En la ciudad, ¿no es una cuestión prioritaria el funcionamiento de estos centros de alojamiento? ¿Hay cuestiones que han de pasar por delante? ¿La apertura de centros adicionales se ha de vincular a 0 grados? Por qué no a 1, 2, 3 grados. ¿Marca la apolítica sanitaria el termómetro? *

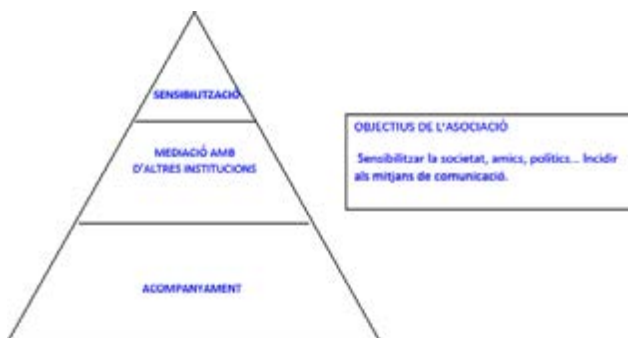
DA-T Barcelona. La realitat invisible que dorms als nostres portals

Jorge Valero y David Viñas, *Voluntaris de DA-T Barcelona*

“Com torneu la vida” Aquestes van ser les seves paraules. Encara jove i amb vida per davant, l’esforç i la voluntat d’Antonio, estimulats pel caliu d’alguns dels nostres voluntaris, va fer que abandonés el portal de l’església on havia anat a parar, per tal de reincorporar-se al món laboral i a una societat on es sentia, de nou, persona.

El dia que Antonio ens va dir aquestes paraules, va ser sens dubte un dels dies més feliços per tots els voluntaris de Da-T Barcelona. Després de setmanes d’esforç, recerca i constància, Antonio començava a treballar: el primer pas per sortir del seu període sense llar. El cas d’Antonio ens va ensenyar el valor de la lluita, de no desistir mai en l’afany i que sempre hi ha lloc per l’esperança. L’esforç acaba donant fruits.

Figura 1. Objectius de l’Associació

Da-T Barcelona, constituïda com associació sense ànim de lucre, sorgeix d’un grup d’amics que decideix actuar de manera concreta davant una realitat molt fre-

da i palpable que veiem en el nostre entorn dia rere dia. La gran quantitat de persones sense llar. Quasi bé 900, segons les dades del darrer recompte que va dur a terme la Fundació Arrels a Barcelona en 2015.

Seguint l’exemple de Da-T Madrid, aquest grup d’amics creuen fermament que combatre aquesta situació és de màxima urgència i mereix una actuació immediata. Després d’un any i mig d’existència, el grup d’amics creix i les rutes d’acció van cobrint més barris de la ciutat: es va començar per Sarrià, Sant Gervasi i Sants, però avui en dia arribem a 9 rutes que cobreixen, a més, part del Eixample, les Corts, Collblanc i Gràcia.

Poques setmanes va ser suficients per adonar-nos que la gravetat del problema era molt més gran que el que mai havíem imaginat. Els caixers de Barcelona donen recer a centenars de persones al llarg i ample de tota la ciutat. És una realitat invisible als ulls de la nostra societat, societat que corre frenètic d’un costat a l’altre (encara que de vegades sense saber a on) i que no té temps per reposar la mirada al fenomen de “sensellar”. Tanmateix és curiós que, en entrar en contacte amb aquestes persones, obre al voluntari una dimensió abans desconeguda: gent amb un passat, amb una història al darrera que en moltes ocasions no és tan diferent del que seria una vida “normal”, com la de cadascú de nosaltres.

“Qui són ells?” ens pregunten de vegades. Nosaltres repetim sense defallir que no és possible descriure un perfil únic. Existeix tanta varietat i diferències com les que es poden trobar a una oficina, a la família o a la societat. Darrera de cada mirada descobrim una perso-

na, amb nom i cognoms, amb tot el que això significa. Antonio, Pedro, Ismael..

Cadascú té les seves aficions, passions, pors... com qualsevol de nosaltres. Una de las finalitats del nostre grup d'amics és aquestes. Descobrir i dimensionar la vida que hi ha darrera, mirar de recuperar l'especial i únic que resideix a cada persona, i potenciar-ho. Els orígens són tan diferents com les circumstàncies personals. No només visitem persones sense llar locals, entre els nostres habituals trobem persones vingudes de fora (sobretot Europa de l'Est i nord d'Àfrica) (Taula 1). Joves i grans, sobretot homes, dins una forquilla que va des del 15 o 16 anys fins els 90. Com és possible que un noi de 15 anys i un home de 90 anys s'assemblin en quelcom? (Taula 2).

Taula 1. Persones per països

Espanya	30%
Europa de l'Est	30%
Altres països de l'Unió Europea	15%
Nord d'Àfrica	15%
Altres països	10%

Taula 2. Dades de les persones contactades des de novembre de 2014

Total de persones sense llar que hem contactat	100
Rang d'edat	15 – 90 años
Mitjana d'edat	40 años
Proporció homes/dones	9/1

Miguel, de quasi 70 anys, ens espera cada dijous. Miguel es troba esperant la resolució d'una sentència judicial. Al divorciar-se la seva dona el va denunciar en fals i, per tal d'evitar problemes més grans, espera la sentència del judici per tal de recuperar la part del pis que li pertany. Aquesta espera s'ha traduït en un any al carrer. Miguel era propietari d'un negoci a Badalona, a prop de Barcelona, fins que se li va concedir la invalidesa parcial per la pèrdua de visió que li ha provocat la diabetis.

Durant aquest any al carrer, la seva diabetis s'ha descompensant: pateix infeccions, amputacions... El problema: necessita una nevera per guardar la insulina i no troba una solució al seu problema. Ben segur, si no té llar, com pot pensar a tenir una nevera. Una nevera! Després d'uns dies a l'hospital se'l torna al carrer, a on la seva condició torna a deteriorar-se dia rere dia. Qui i fins quin punt és responsable de deixar un diabètic

sense tractament i vivint en un caixer? Aquesta és la història de Miguel, una entre d'altres. Casos com els seus són els que ens duen a sortir cada dijous, i és el que en fa veure que la resposta social no vindrà exclusivament del govern o dels polítics del moment, siguin quins siguin.

És cert: tant de bo Da-T no existís, això significaria que el problema s'havia resolt. Fins llavors, i cansats de l'espera i de la inactivitat política, actuarem.

Da-T té un perfil definit. Joves, més dones que homes, de mitjana d'edat de 23 anys, la majoria estudiants universitaris. Això aporta a la nostra acció un caràcter particular: energia, optimisme i el ideal d'incidir a la nostra societat. Mitjançant la nostra joventut compromesa, sortim un cop a la setmana "en ruta", és a dir, en grups de 3 o 4 voluntaris que recorren els carrers de Barcelona per acompanyar persones sense llar. El nostre veritable objectiu és aquest: l'acompanyament. No som metges, no som assistents socials; som estudiants de diverses disciplines que, dijous rere dijous, ens reunim amb persones que ens esperen. I "esperar" vé d'"esperança". Segurament no podrem arreglar els papers de ningú, segurament no podrem assistir mèdicament a qui ho necessiti, i segurament no aconseguirem resoldre la situació de "sensellar" de molts. Però malgrat això l'acompanyament no cessarà. Per nosaltres no existeixen "casos amb més o menys probabilitats d'èxit", per nosaltres només existeixen persones i per això ens apropem i conversem amb tots, sense distinció. Acompanyament del voluntari a la persona sense llar –Pedro, Miguel- i d'ells envers nosaltres. Pot ser sigui necessària una revolució. La nostra acció és la nostra manera de denúncia.

No cal pertànyer a una associació per tal de "donar-se". Tothom pot fer-ho. Cadascú a la seva manera i segons les seves possibilitats. Nosaltres sortim en ruta amb entrepans i brou calent, que oferim a les persones que poden necessitar-ho. Aquí és on comença el nostre acompanyament. Moltes vegades, aquells amb qui ja portem mesos i s'ha obert un espai de confiança ens confessen que hi ha quelcom que aprecien més que aquests entrepans: la conversació i la presència. En definitiva, el nostre temps, el *ser-bi*.

Amb quantes persones sense llar ens trobem al anar i venir de la feina? Quantes persones veiem als caixers de la mansana on vivim? Com es diu el noi que dorm sota el nostre bloc de pisos? Tots podem fer quelcom. I creiem que aquest consells –que van posar per escrit els voluntaris de Bokatas Madrid després de la seva experiència amb el món del carrer- són molt útils a l'hora d'afrontar la realitat dels sense llar i tractar a aquestes persones a qui la vida ha mostrat el pitjor rostre:

Taula 3. Principals problemes detectats

Addicció a l'alcohol	60%
Addicció a drogues no legals	15%
Malalties psiquiàtriques	10%
Dificultat de comunicació per causa de l'idioma	40%
Dificultats per atendre la seva higiene personal	30%
Manca de relació amb la família	20%
Fam	5%

- Amb naturalitat, per que tots som persones, amb les nostres inquietuds, il·lusions, qualitats i defectes, vivències i històries. Cada persona és un mon. Amb respecte i sense jutjar Faltaria més! Des d'un nivell d'igualtat, que humanitzi i dignifiqui.
- Amb senzillesa, essent un mateix. Sense crear falses expectatives ni mirant de solucionar els problemes immediatament. Amb escolta activa, demostrant que aquesta persona ens importa i que creiem en ella.
- Amb molta empatia, mirant als ulls i transmetent proximitat. Amb actitud inclusiva, doncs volem transmetre que tots som part de la mateixa societat. Treballant en xarxa i essent "pont" amb d'altres entitats i recursos socials. Dialogant des del vessant positiu, aportant esperança, estima i afecte. Essent constants, acompanyant a la persona des del seu procés individual. En definitiva, sent nosaltres mateixos.

Tots podem ser ponts, el nexa de tots els sense llar a qui, de vegades de manera inconscient, hem marginat socialment. Començant per tornar-los la dignitat que els correspon, podrem acabar connectant-los de nou amb la resta del mon. ✱

Tabla 4. Da-Te Barcelona i els voluntaris

Data d'inici	Novembre 2014
Rutes a l'inici / n° voluntaris total	2 rotes / 8 voluntaris
Rutes actualment / n° voluntaris total	11 rotes / 30-35 voluntaris
Rang d'edat	20 – 26 anys
Mitjana d'edat	23 anys
Proporció homes/dones	1/3
Universitaris	80%
Difusió	Boca a boca, amics d'amics

Acollida nocturna segons calendari i termòmetre

Comitè de Redacció de Low Threshold Journal

Durant els mesos d'hivern, de desembre a març, s'obre a Barcelona el Centre Nocturn d'emergències al Passatge Dos de Maig. Quan la previsió que les temperatures de la ciutat son iguals o inferiors a 0°, s'obre un segon centre, Centre d'Estades Breus, al carrer Llacuna.¹⁰

A ambdós centres s'ofereix alimentació, allotjament, dutxes, roba, atenció psicosocial i serveis d'infermeria. Al voltant d'aquestes prestacions sorgeixen algunes preguntes: Son només necessàries de desembre a març? Encara que pogués acceptar-se que l'allotjament esdevé prioritari als mesos d'hivern, que passa amb les altres prestacions no dependents del clima? Només poden considerar-se de desembre a març?, Quina planificació hi ha la resta dels nou mesos?, Es una qüestió de concepte o una adequació de recursos? A la ciutat, potser no és una qüestió prioritària el funcionament d'aquests centres d'allotjament?, n'hi ha qüestions que passen al capdavant? L'obertura de centre addicionals, s'ha de vincular a 0 graus, per que no a 1, 2, 3...? Es el termòmetre qui marca la política sanitària? ✱

¹⁰ Comunidad de Sant Egidio. Barcelona On menjar, dormir, rentar-se, Barcelona, 2016.

DA-T Barcelona.

The invisible reality of sleeping in our portals

Jorge Valero and David Viñas, *Volunteers of DA-T Barcelona*

“*Y*ou have brought me back to life”. Those were his words. He was still young, and with all his life ahead of him.

The effort and will of Antonio and the warmth of our volunteers enabled him to leave the door of the church where he lived to return to the world of work and to feel like a person again.

The day that Antonio told us those words was undoubtedly one of the happiest days for the volunteers of Da-T Barcelona.

After weeks of effort, research and perseverance, Antonio began to work: the first step out of his tperiod as a homeless person.

The case of Antonio taught us the importance of fighting, never to give up in the effort and that there is always space for hope.

Da-T Barcelona, currently a non-profit association, emerged from a group of friends who decided to react specifically to the very cold, clear and daily reality of the large number of homeless people in the city; almost 900, according to the data of the last count conducted in 2015 by the Arrels Foundation.

Following the example of Da-T Madrid, this group of friends believes firmly that this situation is of extreme urgency and requires immediate action.

After a year and a half of existence, the group has grown, covering most areas of the city. Started in Sarrià, Sant Gervasi and Sants, today we have nine routes.

A few weeks were enough to prove that the severity of the problem was much bigger than we ever imagined.

Barcelona’s bank portals host hundreds of people

across the whole city. It is an invisible reality under the eyes of our frenetic society that has no idea in which direction it is going. Our society can't stop and think about the phenomenon of homelessness.

The voluntary movement discovers an unknown dimension: people with a past, with a story. Our friends often ask us often who they are. We repeat persistently that is impossible to describe a single profile. There is a large variety and many differences just as in an office, a family or in society itself.

Behind every look we find a person, with their name, and all that that implies. Antonio, Pedro, Ismael... Everyone has their hobbies, their passions, their fears.

One of our purposes is to discover and measure the life behind, trying to recover everything special and unique that resides in every person. And promote it.

The origins are as diverse as the personal circumstances. We not only visited local homeless people. Our regular contacts are people coming from outside (especially from Eastern Europe and North Africa). They are mostly male, with a range of ages that goes from fifteen to ninety (Table 1-3).

Table 1 Data of people who we have contact with since November 2014.

Homeless people that we have contact with	100
Range of age	15 – 90 años
Mean age	40 años
Men / Women	9/1

Table 2. People by country.

Spain	30%
Eastern Europe	30%
Other countries of the European Union	15%
North Africa	15%
Other countries	10%

Miguel, almost sixty years old, waits for us every Thursday. Miguel is awaiting a resolution of a court ruling. His wife falsely denounced him after divorcing. To avoid further problems, he awaits the trial decision to recover a part of the apartment

But for the moment, he is still on the street, and has been for one year. Miguel owned a business in Badalona, near Barcelona, until he had to apply for partial disability due to loss of vision caused by diabetes.

Table 3. Main problems detected

Alcohol addiction	60%
Illegal drugs addiction	15%
Psychiatric diseases	10%
Troubles because of language	40%
Hygiene problems	30%
No family relation	20%
Hungry	5%

During this year, he has suffered infections and amputations. He needs a refrigerator to store insulin. How he will think about achieving a refrigerator being homeless? After few days in the hospital, he returned to the street, where his physical state deteriorates day by day. Who is responsible for leaving a diabetic without treatment and living in an ATM?

This is the story of Miguel, one more. Cases like this make us go out every Thursday and leads us to think that the social response will not come exclusively from the government or politicians of the moment, whatever their color.

We hope that one day Da-T and similar organizations will disappear. It will mean that the problem will be solved. Meanwhile, people like us decide to act, tired of waiting for a political reaction.

Da-T in Barcelona has a defined profile. Young people, more women than men, around twenty years old, mostly students. These features give a particular character to our action: energy, optimism and the ideal to influence in our society.

Table 4. Volunteers Da-Te Barcelona

Date of beginning	November 2014
Number of routes at the beginning/ number of volunteers	2 routes / 8 volunteers
Current number of routes / current number of volunteers	11 routes / 30-35 volunteers
Rank of ages	20 – 26
Mean age	23
Men/women	1/3
University Students	80%
Diffusion	In pairs

From our youth engagement, we go out once a week on "route". That means, groups of three or four volunteers walking in the streets of Barcelona to share some time with homeless people.

Our real goal is the accompaniment. We are not doctors or social workers. We are students of diverse profiles, and Thursday after Thursday we meet people who are waiting for us. And “wait” means in this case “hope”.

Of course, we cannot fix irregular situations, assist them in their medical needs or solve many situations of homelessness. But the support does not cease. For us there were never “cases with more or less probability of success”. For us there are only people. So we approached and chatted with everyone, without distinction. Perhaps a revolution is necessary. Our action is our way of making a complaint.

It is not necessary to belong an association to share. Everyone can do it. Each in their own way, according to their possibilities. We go to meet homeless people with sandwiches and hot broth which we offer to people in need. This is where our accompaniment begins.

Often, people that we have known for some months ago confess that there is something that they value more than those snacks: conversation and our presence. In short, they value our time, to be there, “to really be there”.

How many homeless people do we meet going to work? How many people do we see in ATMs near where we live? What is the boy’s name sleeping under our block of flats? Every one of us can do something. Every person is a world who needs respect and not be judged.

Without creating false expectations or trying to solve problems immediately, with active listening, we are showing that we are interested in this person.

With much empathy, looking at their eyes watching us and transmitting closeness; with an inclusive attitude, because we want to demonstrate that we all are part of the same society, networking and being a “bridge” with other entities and social resources.

Looking for positive dialogue, providing hope, affection. Being constant, accompanying this person during their personal process. In short, being ourselves.

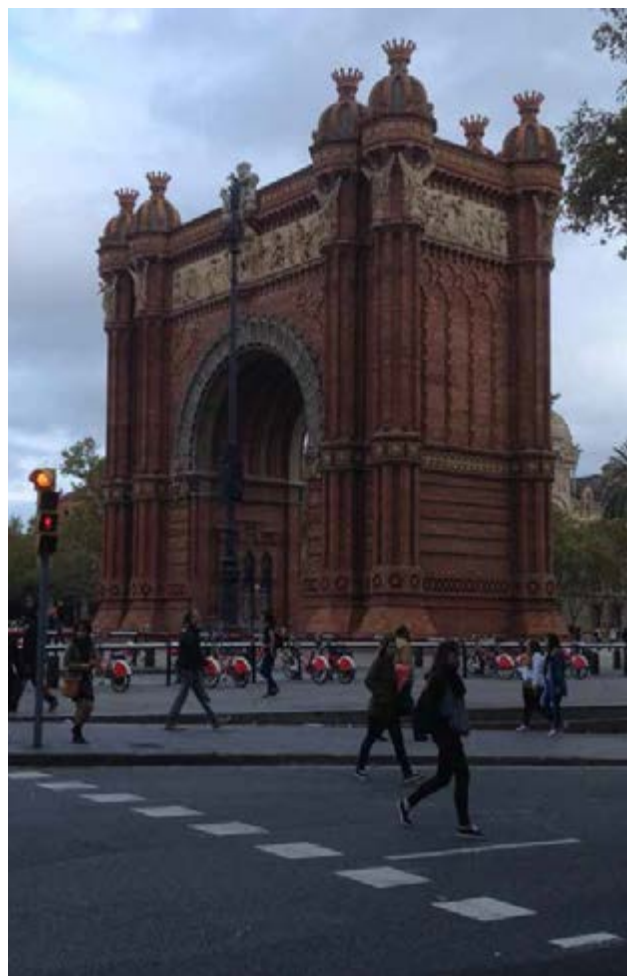
Everyone can be the bridge, the nexus of the homeless person who sometimes unconsciously, we marginalize. Restoring their dignity, we can connect them again with the rest of the world. ✨

Night shelter according to the calendar and the thermometer

Editorial staff

During the winter months, from December to March in Barcelona, the Night Emergency Center opens at Pasaje Dos de Mayo. When forecast temperatures are below 0° a second centre, Centre d’Estades Breus, on Llacuna street opens its door.¹¹

Both centres offer accommodation, meals, showers, clothing, psychosocial care and nursing services. Around these benefits some questions arise. Do they need help only from December to March? What about the rest of the year? Does the emergence of social centres have to be linked to 0 degrees? Why not 1, 2, 3 degrees? Is the thermometer the element that structures social health? ✨

11 Comunidad de Sant Egidio. Barcelona On menjar, dormir, rentar-se, Barcelona, 2016.

Deporte

Jordi Lobo, Toni Delás, Edgar Ortiz, Julieta Alberio, Borja Campos, Dani Travé, Georgina Rodríguez, Jordi Delás

Los clubes deportivos, de la misma manera que ocurre en las empresas con la responsabilidad social corporativa, tienen gran capacidad de incidir socialmente por el amplio número de entidades que supone el sector, las repercusiones sobre la salud y el desarrollo personal, porque muchas de estas asociaciones ya tienen programas de formación y por los valores que implica el deporte. La misma concepción del deporte como cultura, como generador de sentido y de creatividad para quien lo practica.¹²

En los textos siguientes presentamos tres experiencias de la incidencia del deporte en la vida social, con la idea de que puedan ser de utilidad para otros grupos de trabajo.

El deporte planteado es el hockey. Un deporte internacional, técnico, minoritario, olímpico. Es practicado por hombres y mujeres. Se juega en entornos muy tutelados y a pesar de emplear un elemento contundente como es el stick, la habitual frecuente contención hace que no se utilice el palo para agredir al contrario.

En general, la persona que juega a hockey, cuando se desplaza, encuentra rápidamente clubes y compañeros. Se puede presentar en diferentes lugares diciendo que

ha jugado a hockey y quiere seguir haciéndolo. Y el deporte, la integración en un equipo, iguala a la persona.

Esta experiencia con el hockey se puede reproducir con otros deportes de pabellón como voley, balonmano, baloncesto, fútbol sala. Y si clubes de prestigio se involucran en actuaciones sociales es factible que aparezcan nuevas iniciativas en otras ciudades.

La primera propuesta se centra en el hockey para deportistas con diversidad funcional. Se trata de buscar la integración en el contexto de un club y competir como una categoría más.

Posteriormente se comenta una experiencia de deporte en barrios. Destinada a fomentar la participación, el ejercicio físico y aportar alternativas para el tiempo libre que disminuyan el sedentarismo, la exclusión social y otros riesgos para la salud.

La tercera experiencia supone plantear un nuevo deporte, el hockey, a los que ya se practican en instituciones penitenciarias, en colaboración con entidades que ya existen en el exterior. ✱

Taula 1. Participantes en el Proyecto Ciudad

Temporada	Niños	Niñas	Total
2014-15	77	27 (26,2%)	103
2015-16	78	15 (16,1%)	93

12 Balibrea Melero E, Castillo Algarra J, Santos Ortega A. Actividad física, deporte y necesidades especiales: mejorar la cohesión social en poblaciones desfavorecidas. http://www.uv.es/dis/sumario_csd.htm

Hockey +

El programa de hockey para deportistas con discapacidad psíquica llamado Hockey+ se puso en marcha en octubre de 2006 en las escuelas Paideia y Moragas de la ciudad de Barcelona.

Con el paso del tiempo se ha ampliado a todos los clubs de hockey de Cataluña y a muchos del estado español. El próximo curso, una entidad bancaria patrocina la primera liga catalana de Hockey+, con idéntico formato que las demás ligas de hockey.

Durante los meses de octubre y noviembre de 2006 tuvieron lugar los primeros entrenamientos en la escuela Paideia y el 30 de noviembre se disputó el primer partido de hockey en las instalaciones de la escuela Solc de Barcelona, en el distrito de las Corts.

Pese a que el hockey es un deporte muy técnico donde hay que manejar la bola mediante un largo bastón, la adaptación ha sido muy satisfactoria.

La normativa vigente que acepta cambios ilimitados de jugadores permite una amplia participación. Se han reducido las dimensiones del campo a la mitad de su longitud, manteniendo la amplitud del mismo. Los porteros juegan equipados con las habitua-

les protecciones y se recomienda la autoprotección con espinilleras.

Se ha considerado adecuado mantener las reglas de la manera más normalizada posible, con el trabajo conjunto de educadores especiales, pedagogos y técnicos de hockey.

En la ciudad de Barcelona desde el año 2008 se organiza un torneo indoor, de hockey sala en el distrito de Les Corts, coincidiendo con la Fiesta Mayor. Desde 2012, se acompaña de un Symposium, la tarde antes del torneo, donde se analiza la evolución del Hockey +, dentro del deporte de integración.

En el año 2010 se contactó con el distrito Sants-Montjuïc de la ciudad de Barcelona y se hicieron entrenamientos en el Hogar Montjuïc-Fundación Privada Hospitalidad de la Virgen de Lourdes. Luego los centros Tres Pins, pre-taller San José y Artesanos.

Con la base de estos centros, desde el curso 2013-14 tiene lugar una liga semanal que permite combinar entrenamientos y competición.

En agosto de 2011 se celebró en Mönchengladbach (Alemania) el campeonato de Europa de hockey para deportistas con discapacidad intelectual enmarcado en la copa de Europa de selecciones absolutas. Participaron 14 equipos, entre ellos, la selección de Cataluña.

En 2012 la salida internacional fue a Italia, en 2013 a Antwerpen, Bélgica, coincidiendo con la Copa de Europa. En 2014 a Den Haag, Holanda, en el contexto con la Copa del Mundo. En 2015 a Londres, con la participación, por primera vez de la selección estatal, venciendo en la categoría Development. En 2016, la competición europea ha sido en Essen, Alemania.

La experiencia muestra que es muy buena la coordinación entre clubes e instituciones especializadas en personas con diversidad intelectual.

El futuro pasa por mejorar la atención a estos deportistas y sus necesidades específicas. Y también por la normalización. Actividades superponibles a otras competiciones, siendo una categoría más en los clubes.

Proyecto ciudad

En julio de 2010 la sección de Hockey del FC Barcelona se puso en contacto con el Área de Deportes del Ayuntamiento de Hospitalet para desarrollar el hockey en la ciudad y la iniciativa que fue muy bien recibida ya desde el principio.

Fue preciso solucionar cuestiones administrativas, de manera que el primer entrenamiento tuvo lugar el 27 de abril de 2011 en el Colegio Folch i Torres. Se habían puesto anuncios en la escuela y en el barrio y la respuesta fue desbordante. Acudieron 80 niños y niñas, superando la oferta de sticks y entrenadores. Los entrenamientos se prolongaron hasta el verano y al terminar el curso se continuó con el campus del polideportivo del verano de 2011.

El Área de Deportes del Ayuntamiento contactó con varios Centros de Educación de Infancia y Primaria - CEIP- de la ciudad y se trabajó conjuntamente con el área de Servicios Sociales en dos de los seis distritos de la ciudad: Collblanc-Torrassa y Pubilla Cases-Can Serra.

Durante el curso 11-12 hubo entrenamientos en diferentes colegios y en el curso 2012-13 todos los distritos de la ciudad crearon su equipo de hockey para competir en la liga escolar. Se facilita que los deportistas que lo deseen pueden incorporarse a los equipos de hockey del FC Barcelona y participar en las estancias de verano de hockey, según acuerdos entre Ayuntamiento y la sección.

En la actualidad, los entrenamientos y partidos tienen lugar los miércoles a las escuelas Provençana, Mare de Déu Deu de Bellvitge, Las Planas, Margarita Xirgú, Lola Anglada, Josep Janés.

Taula 1. Participantes en el Proyecto Ciudad

Temporada	Niños	Niñas	Total
2014-15	77	27 (26,2%)	103
2015-16	78	15 (16,1%)	93

A partir de las fichas del Consejo Escolar del Deporte de L'Hospitalet se comprueba que hay que potenciar la participación femenina, que todavía supone un pequeño porcentaje.

Educadores y entrenadores están presentes en entrenamientos y partidos. Los educadores aprovechan estos espacios y momentos para debatir con los chicos y chicas en un entorno menos estructurado que las oficinas y despachos.

Los deportistas conocen actividades y entornos diferentes y la sección de hockey aumenta el número de participantes, a la vez que puede llevar a cabo un proyecto social.

Es importante destacar que esta experiencia es fácilmente aplicable a otras ciudades, otros clubes y deportes. Y que puede servir para dar nuevas expectativas a muchos jóvenes y niños.

El día diferente

Nuestro equipo de entrenadores planteó un entrenamiento de hockey en la prisión de Brians para conseguir un día diferente que rompía la rutina. Fue el 12 de mayo de 2011 y se continuó con un segundo entrenamiento el 17 de marzo de 2016 -también en Brians- y el 28 de junio de 2016, ya fuera de la institución, en el Campo de Hockey de Montjuïc. En la actualidad se propone darle continuidad, a manera de un nuevo deporte diferenciador, con los técnicos de deportes habituales y la supervisión de entrenadores de la sección de hockey.

Es un proyecto interesante, con ventajas para el club que consigue más sentido a su función social, para la institución que se puede sentir apoyada y para los deportistas que pueden tener más días diferentes, vinculados a una entidad del exterior. ✨

Esport

Jordi Lobo, Toni Delás, Edgar Ortiz, Julieta Alberio, Borja Campos, Dani Travé, Georgina Rodríguez, Jordi Delás

Esports clubs esportius, de la mateixa manera que ocorre amb les empreses amb la responsabilitat social corporativa, tenen enorme capacitat d'incidir amb la promoció social. Són nombroses les entitats del sector, moltes d'elles amb programes de formació, les repercussions sobre la salut i el desenvolupament personal de les activitats esportives i positius els valors que implica l'esport. La concepció de l'esport com cultura, generador de sentit i de creativitat per qui el practica.¹³

És per això, que és un fet a considerar la implicació dels clubs amb accions de repercussió social.

En els textos següents presentem tres experiències amb la idea que puguin ser d'utilitat per altres grups de treball.

L'esport denominador comú és el hockey. Esport internacional, tècnic, minoritari, olímpic. Diferenciador. És tan practicat per homes como per dones. Es juga a entorns molt tutelats i malgrat utilitzar un element contundent com és l'stick la violència no és un fet habitual i la freqüent contenció fa que mai s'utilitzi el pal per agredir el contrari.

En general, la persona que juga a hockey troba ràpidament clubs i companys. Es pot presentar a diferents indrets dient que ha jugar a hockey i vol continuar fent-ho. I l'esport amb pantalon curt, integrats en un equip, iguala a les persones.

Aquesta experiència amb el hockey es podria reproduir amb altres esports de pavelló com volei, handbol, bàsquet, futbol sala. I si clubs de prestigi s'involucren amb actuacions socials es factible que apareguin noves iniciatives a altres ciutats.

La primera experiència és una proposta de hockey per a esportistes amb diversitat funcional. Es tracta de buscar la integració dintre d'un club i competir com una categoria més.

A continuació, una experiència d'esport a barris. Intentant fomentar la participació, l'exercici físic i afavorir una alternativa en el temps lliure que disminueixi el sedentarisme i altres riscos per la salut.

La tercera és oferir una alternativa als esports que ja es practiquen a institucions penitenciàries, amb col·laboració d'institucions que ja existeixen a l'exterior.

Hockey +

Aquest programa de hockey per esportistes amb discapacitació psíquica, anomenat Hockey+, es va posar en marxa l'octubre de 2006 a les escoles Paideia i Moragas de la ciutat de Barcelona.

Amb el pas del temps s'ha ampliat a tots els clubs de hockey de Catalunya i bon nombre de clubs de l'estat han desenvolupat equips de Hockey+. La temporada que ve, una entitat bancària patrocinarà la primera lliga catalana, amb idèntic format que les altres lligues de hockey.

Durant els mesos d'octubre i novembre de 2006 van tenir lloc els primers entrenaments a l'escola Paideia i el 30 de novembre es va disputar el primer partit de hockey a les instal·lacions de l'escola Solc de Barcelona, al districte de Les Corts.

Malgrat que el hockey és un esport molt tècnic on cal manegar la bola mitjançant un llarg bastó, l'adaptació ha estat molt

Hi ha hagut un comitè de tècnics –això és un aspecte a remarcar– que ha homologat les regles que s'han intentat mantenir de forma molt similar al hockey convencional.

13 Balibrea Melero E, Castillo Algarra J, Santos Ortega A. Actividad física, deporte y necesidades especiales: mejorar la cohesión social en poblaciones desfavorecidas. http://www.uv.es/dis/sumario_csd.htm

La normativa accepta canvis il·limitats de jugadors i permet, doncs, una àmplia participació. S'ha reduït les dimensions del camp de hockey a la meitat en la seva llargada, mantenint tota l'amplitud. Els porters juguen equipats amb les habituals proteccions i es recomana l'autoprotecció amb protectors de cames.

S'ha considerat adequat mantenir les regles de la manera més normalitzada possible, amb el treball conjunt d'educadors especials, pedagogs i tècnics de hockey.

A la ciutat de Barcelona des de l'any 2008 s'organitza un torneig indoor, de hockey sala al districte de Les Corts, coincidint amb la Festa Major. Des de 2012, s'acompanya d'un Symposium, la tarda abans del torneig on s'analitza l'evolució del Hockey+, dintre de l'esport d'integració.

L'any 2010 es va contactar amb el districte Sants-Montjuïc de la ciutat de Barcelona i es varen fer entrenaments a la Llar Montjuïc-Fundació Privada Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes. Després els centres Tres Pins, pre-taller Sant Josep i Artesans.

Amb la base d'aquests centres, des del curs 2013-14 té lloc una lliga setmanal que permet combinar entrenaments i competició.

A l'agost de 2011 es va celebrar a Möchengladbach (Alemanya) el campionat d'Europa de hockey per esportistes amb discapacitació intel·lectual emmarcat en el Eurohockey Championship. Amb participació de 14 equips, entre ells, la selecció de Catalunya.

Al 2012 la sortida internacional va ser a Itàlia, el 2013 a Antwerpen, Bèlgica, coincidint amb la Copa d'Europa, 2014 Den Haag, Holanda, en el context de la Copa del Món. 2015, London on va participar per primera vegada la selecció estatal, aconseguint la victòria en la categoria Development. L'any 2016, la competició europea ha estat a Essen.

L'experiència mostra que és molt bona la coordinació entre clubs i institucions especialitzades en persones amb diversitat intel·lectual

El futur passa per millorar l'atenció a aquests esportistes i les seves necessitats específiques. I també per la normalització. Activitats superposables a altres competicions, sent una categoria més en els clubs.

Projecte ciutat

El mes de juliol de 2010 la secció d'Hockey del FC Barcelona es va posar en contacte amb l'Àrea d'Esports de l'Ajuntament de l'Hospitalet per dur a terme un projecte de hockey a la ciutat, iniciativa que va ser molt ben rebuda des del principi.

Va ser necessari solucionar diverses qüestions administratives fins que el primer entrenament va ser el 27 d'abril de 2011 al col·legi Folch i Torres. S'havien posat anuncis a l'escola i al barri, però la resposta va ser desbordant. Van acudir 80 nens i nenes, superant l'oferta de sticks i entrenadors. Es varen fer entrenaments al col·legi fins a l'estiu. En acabar el curs va sorgir la possibilitat de continuar al Poliesportiu Can Planes i participar en el campus d'estiu de 2011.

L'Àrea d'Esports de l'Ajuntament va contactar amb diversos Centres d'Educació d'Infància i Primària – CEIP- de la ciutat i es va treballar conjuntament amb l'àrea de Serveis Socials a dos dels sis districtes de la ciutat: Collblanc-Torrassa i Pubilla Cases-Can Serra.

Durant el curs 11-12 es va entrenar a diferents col·legis i ja al curs 2012-13 tots els districtes de la ciutat varen crear el seu equip de Hockey per a competir en la lliga escolar. A més a més, els esportistes que ho desitgen es poden incorporar als equips de hockey del FC Barcelona i participar a les estades d'estiu de hockey, segons acords entre Ajuntament i la secció.

A l'actualitat, els entrenaments i partits tenen lloc els dimecres a les escoles Provençana, Mare de Déu de Bellvitge, Les Planes, Margarida Xirgú, Lola Anglada, Josep Janés.

A partir de les fitxes realitzades pel Consell Escolar de l'Esport de L'Hospitalet podem revisar les dades de les dues darreres temporades que mostren que un aspecte a potenciar és la participació femenina, que encara suposen un petit percentatge.

Taula 1. Participants en el Projecte Ciutat

Temporada	Nois	Noies	Total
2014-15	77	27 (26,2%)	103
2015-16	78	15 (16,1%)	93

A partir de les fitxes realitzades pel Consell Escolar de l'Esport de L'Hospitalet podem revisar les dades de les dues darreres temporades que mostren que un aspecte a potenciar és la participació femenina, que encara suposen un petit percentatge.

Durant entrenaments i partits educadors i entrenadors hi són presents. Els educadors diuen estar satisfets d'aprofitar aquests espais i estones per a treballar i compartir experiències amb els nois i noies. Més senzill que oficines i despatxos. Els esportistes coneixen activitats i entorns diferents i la secció de hockey augmenta el nombre de participants, a la vegada que pot dur a terme un projecte social.

Creiem que és important destacar que aquesta experiència és fàcilment aplicable a altres ciutats, altres clubs i diferents esports. I que pot servir per a donar noves expectatives a molts joves i infants.

El dia diferent

Un entrenament de hockey a la presó de Brians va ser proposat. Es tractava d'un esport diferent que podria ajudar a trencar la rutina diària.

Va tenir lloc el 12 de maig de 2011 al pavelló esportiu

de Brians. Posteriorment hi ha hagut una segona sessió el 17 de març de 2016 també a Brians amb participació de 20 nois i noies. I el 28 de juny de 2016 l'entrenament ha estat fora de la institució. Va tenir lloc el Camp de Hockey de Montjuïc.

El següent pas es aconseguir continuïtat amb l'activitat amb els tècnics d'esports habituals i la supervisió d'entrenadors de la secció de hockey

D'aquesta manera poden haver-hi avantatges pel club que aconseguix més sentit a la seva funció social, per la institució que es pot sentir més recolzada i pels esportistes que poden tenir més dies diferents. *

Sport

Jordi Lobo, Toni Delás, Edgar Ortiz, Julieta Alberio, Borja Campos, Dani Travé, Georgina Rodríguez, Jordi Delás

Sport has a special role in our sedentary society. The health benefits of sport and physical exercise are well known. But sport has also big possibilities in people's socialization and development.¹⁴

The initial idea is that sports clubs have social responsibility in a similar way to brands and companies. Sports clubs are accustomed to teaching sports, organize competitions and promote improvement. They develop some of these aspects among their members, but probably clubs are able to apply these aspects in other specific groups, according to their accepted responsibilities.

Hockey+

The aim has always been about equality of opportunity. It is the creation of opportunities for people with intellectual difficulties to learn and play competitive hockey. The first coaching sessions were held at the Jeroni de Moragas school and, just two months later, a second school took up the activity. On 30 November 2006, the first match took place, a spectacular experience.

It is called Hockey+. Plus (+) means the hockey opportunities to the players and the contribution of people with disabilities to the hockey in general.

From its beginnings in 2006, Hockey+ has grown to a point where 23 teams from six clubs within the Catalan Hockey Federation are now involved in the project. These clubs are: FC Barcelona, FC Junior, Egara HC, Athletic de Terrassa, RC de Polo, Iluro HC and Catalonia Hockey Club.

In all, about 300 players of all ages regularly enjoy hockey because of this initiative.

Now, Hockey+ is looking to expand to other regions in Spain. Introductory sessions have taken place in Valencia, Madrid, Bilbao, Cadiz and Granada.

Within the clubs in these cities, hockey coaching sessions are now taking place and the next steps will be organizing competitions between club sides.

The hockey scene for people with learning disabilities in Catalonia has continued to push for ever more opportunities for the players. Since 2007, all six participating clubs have regularly held tournaments, while in 2013 a 'little league' was set up between teams from FC Barcelona and RC de Polo.

In 2010, a group of players travelled to Holland to take part in G-Hockey (adapted hockey) at a tournament in Amsterdam. The following year the players went to Germany to participate in the European Championships for Special Hockey, held in Monchengladbach. Teams from Hockey+ have participated in international competition ever since.

During the international summit of the sporting charity, The Laureus Foundation, the experience was presented in a forum with 150 participants from 34 countries on five continents sharing life experiences, using sport as a way of offering opportunities to people who are often socially excluded.

Athletes with intellectual difficulties have the right to share in all aspects of sporting life competitively, and social life, it is the right to equal opportunity. It is exciting to see everyone sharing throughout the hockey clubs, in the fields, the locker rooms, in the bar.

Hockey+ has already engaged hundreds of people across Spain and considering its success and the passion of the people behind the initiative, it will touch the lives of many more.

14 1 Balibrea Melero E, Castillo Algarra J, Santos Ortega A. Actividad física, deporte y necesidades especiales: mejorar la cohesión social en poblaciones desfavorecidas. http://www.uv.es/dis/sumario_csd.htm

Hockey City Program

On the 27 April 2011, the first hockey coaching session in the city of Hospitalet de Llobregat, near Barcelona, was held. Hockey wasn't a popular sport in this city, and this sporting situation brings the possibility of a new design.

According to the city's Sports and Social departments, the community workers select girls and boys from 14 to 16 years of age in each of the 6 districts to form a team, 6 in total. The hockey section of FC Barcelona brings the coaches and in each session the community workers are present. Then, the girls and boys have two classes of tutors: sporting and social. Sports coaches do their usual work: to build a team with the participants. None of them are rejected for reasons of skill of physical aspects.

Boys and girls meet a new sport, very much supervised for two classes of tutors. Social educators say that often is easier talk and make projects around a hockey field than a desk of social department.

Social educators say that often is easier talk and make projects around a hockey field than a desk of social department.

Community workers say that it is often easier to talk and undertake projects around a hockey field than at a desk of a council social services department.

Boys and girls encounter a new sport, very much supervised by two types of tutors. Community workers say that it is often easier to talk and undertake projects around a hockey field than at a desk of a council social services department.

Each district has its own field, a field in a school, with the usual measurements of a basketball court, handball court or indoor football pitch. These fields are provided by the city Sports department, according to the schools.

Each district has its own field. A field in a school, with the usual measures of a basket, handball or indoor football. These fields are facilitated for the city Sport department, according the schools.

The hockey coach period is followed by a competition among de 6 teams of the 6 districts and the girls or boys that want continue playing hockey can income in the hockey teams of FC Barcelona.

In the last two seasons, more than 90 boys and girl participate in the activities. A new goal is increase the number of girls.

We think that the experience can be reproduced in other cities, with other clubs and different sports, building different expectative for boys and girls.

Table 1. Participants in the experience Hockey City Program

Season	Boys	Girls	Total
2014-15	77	27 (26,2%)	103
2015-16	78	15 (16,1%)	93

A different day

Hockey training in the prison of Brians was proposed. It was a different sport that could help break the daily routine.

It took place on 12 May 2011 at the sports hall of Brians. Later there was a second session on 17 March 2016 also in Brians involving 20 boys and girls. And on June 28, 2016 has been training outside the institution. It took place on Montjuïc Field Hockey.

The next step is to achieve continuity to the activities with technical supervision and regular sports coaches' hockey section

This can have advantages. The club develops its social function, the institution may feel more supported and the athletes can have more different days. *

Call for papers

Low Threshold Journal is an online publication addressed to the international scientific community and focused on presenting experiences of teams who work on promoting education, health and social care in socially deprived urban areas. There are interesting unknown interventions that could be useful for other groups under similar conditions.

From the original texts, sent to lowthresholdjournal@lowthresholdjournal.org, the editors made an English or Spanish translation. The final texts are published as a magazine and are freely available in PDF format. They are online permanently at www.lowthresholdjournal.org, so they can be consulted at any time.

The platform is financed by authors' contributions with open access for readers. It is a low cost fee (€ 0.074 per word).

Lowthresholdjournal is promoted by Ex Aequo, a non-profit association, founded in 1996 in Barcelona and is dedicated to promoting education, communication and social and health care in socially deprived urban areas.

